

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Dendroflóra zámeckého parku v Žinkovech

Diplomová práce

Bc. Alena Reiserová

Vedoucí práce

Ing. Vít Joza

České Budějovice 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce fakultou, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 15. 4. 2011

.....

Poděkování

Poděkovat bych chtěla především vedoucímu své diplomové práce Ing. Vítu Jozovi za odborné vedení. Dále bych chtěla poděkovat paní Boublíkové za pomoc při určování některých taxonů a za poskytnutí části svých dat. Za poskytnutá data děkuji dále Národnímu památkovému ústavu v Plzni, Státnímu oblastnímu archivu v Plzni a Českému hydrometeorologickému ústavu v Plzni. Mé díky patří také celé mé rodině a mým spolubydlícím za podporu během studia.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU UMĚLECKÉHO DÍLA UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Doc. Alena REISEROVÁ**
Studijní program: **N4101 Zemědělské inženýrství**
Studijní obor: **Agroskologie**
Název práce: **Dendroflóra zámečského parku v Žitkověch.**
Zadávající instituce: **Katedra biologických disciplín**

Zásady pro vypracování:

1. Srozumitelně charakterizovat historii a současný stav parku v Žitkověch.
2. Seřadit přehled druhů uviděných pěstovaných dřevin.
3. Na základě vlastního terénního průzkumu vytvořit přehled akčních restauračních pěstovaných dřevin a sevnat jej se stručnými údaji.
4. Různě se zastihnout možnosti dalšího rozvoje parku (dopady, podmínky management apod.).

Rozsah grafických prací: 5 stran (tabulky primár. dat, mapové přílohy, fotograf. dokumentace)
Rozsah pracovní zprávy: 30 stran textu
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Koblížek J. (2006): Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. - Šaroun. Tiskov. 446 – 173 pp.
Měšán I. et Hamerník J. (2007): Lesnická dendrologie 1. Jehličnaté dřeviny. - Academia, Praha. 352 pp.
Hieka K. (1984): České zámecké parky a jejich dřeviny. - Státní zemědělské nakladatelství, Praha. 459 p.
Hieka K. (1984): Dřeviny českých a moravských zámeckých parků. - Novinář, Praha. 116 p.
Pancáková-Hošífková et al. (1999): Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. - Libri, Praha. 531 p.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Vít Jozů
Katedra bioložických disciplín
Datum zadání diplomové práce: 15. února 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2011

UNIVERSITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
KATEDRA BIOL. DISCIPLÍN
UL. PRÁVNÍKŮV
370 05 ČESKÉ BUDĚJOVY

Ing. Vít Jozů, Ph.D.
děkan

L.S.

Ing. Miroslav Jozů, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 18. února 2010

Souhrn

Cílem diplomové práce je inventarizační průzkum dřevin v zámeckém parku v Žinkovech. Zámecký park byl založen v letech 1896 – 1898 a patří k nejzachovalejším zámeckým parkům na jižním Plzeňsku (západní Čechy). Od doby založení, se několikrát změnil majitel parku a tedy i management a vzhled parku. Součástí diplomové práce je dále porovnání s dřívějšími průzkumy a dochovanými podklady a návrh managementových opatření v parku. Inventarizační průzkum zahrnuje celkem 81 druhů dřevin, včetně jejich kulturních variet. Jmenný seznam druhů a porovnání s předcházejícími podklady je součástí příloh této práce.

Klíčová slova: zámek Žinkovy, zámecký park, dřevina, kultivar, inventarizační průzkum

Abstract

This thesis deals with an inventory survey of tree species in the castle park in Žinkovy. The park was founded in 1896 - 1898 and is one of the best preserved castle parks on the southern Pilsen (Czech Republic). Since its inception the owners, management and appearance of the park have been changed several times. The inventory survey covers 81 tree species including their cultivar varieties. Furthermore the thesis compares the results with previous inventory surveys, and preserved documents and provides concept of new management measures. A list of the tree species and these comparisons are summarized in the appendix of the thesis.

Key words: castle Žinkovy, castle park, tree species, cultivar, inventory survey

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíle práce	2
3. Literární přehled	3
3.1. Dendrologie	3
3.1.1. Dendrologie jako věda.....	3
3.1.2. Kde dřeviny rostou.....	3
3.1.3. Využití a funkce dřevin.....	3
3.1.4. Ohrožení dřevin.....	4
3.1.5. Ochrana dřevin.....	4
3.1.6. Dřeviny v parcích.....	5
3.2. Vývoj historických zahrad	6
3.2.1. Typy historických zahrad.....	6
3.2.2. Rekonstrukce historických zahrad.....	10
3.3. Zámek Žinkovy a zámecký park	10
3.3.1. Vývoj vzniku žinkovského panství.....	10
3.3.2. Zámecká budova.....	12
3.3.3. Zámecký park.....	12
3.3.4. Žinkovská obora.....	15
3.3.5. Invazní druhy v zámeckém parku.....	16
4. Metodika	17
5. Charakteristika území	19
5.1. Lokalizace území.....	19
5.2. Geomorfologie, pedologie a fytogeografie.....	19
5.3. Klimatické podmínky.....	20
5.4. Hydrologie.....	21
5.5. Městys Žinkovy.....	22
6. Výsledky	23
6.1. Popis jednotlivých částí parku.....	25
6.2. Významné taxony.....	30
7. Diskuze a navrhovaný management	32
7.1. Navrhovaná managementová opatření	33
7.1.1. Invazní druhy.....	33
7.1.1.1. Obecná charakteristika invazních druhů a jejich vliv na životní prostředí.....	34
7.1.1.2. Invazní druhy v zámeckém parku v Žinkovech.....	34
7.1.2. Klíněnka jírovcová (<i>Cameraria ohridella</i>).....	39
7.1.3. Údržba parku.....	40
7.1.4. Dosadby významných taxonů.....	40
7.1.5. Informační cedule.....	41
7.1.6. Turistické využití parku.....	41
8. Závěr	43
Literatura	44
PŘÍLOHY	48

1. Úvod

Předmětem studia mé diplomové práce byla inventarizace dendroflóry v zámeckém parku.

Inventarizace probíhala v parku u zámku Žinkovy, který se nachází na jižním Plzeňsku, cca 6,5 km od města Nepomuk.

Sledovanou lokalitu popsal poměrně přesně již Berndorf ve své publikaci (Berndorf, 1928) „Okolí nepomucké sice nehýří divokou romantikou, nechlubí se mocnými toky řek, jejichž vlny a splavy prodíraly by se skalnatými soutěskami, že nepyšní se vysokými horami, jichž čela honosivě by se vztyčovala pro prvé polibky ranního slunce; zato však celé toto území obetkáno jest nevýslovným kouzlem, zvláštní, nepopsatelnou poesíí, která svou milou prostotou, velebným tichem a posvátným klidem dovede vroucně a přesvědčivě promlouvat k vnímavé duši lidské, že na dně jejím rozezvučí se struny, dosud provždy mlčící a že nitro prováto jest podivným steskem, jenž záhy změní se v snivou náladu, při níž srdce tvé zaleje se kouzelným teplem a hřejivým blahem. Z nesčetných půvabů kraje vyjímám jediný klenot – žinkovský zámek. Necht' přicházíme k němu z kterékoliv strany, vždy překvapí nás pěkná poloha městečka Žinkov. V údolí, v klínu velikých lesů zrcadlí se plocha velkého rybníka, v jehož vodách zhlíží se ztepilé zdi, střížky, věže a vížky žinkovského zámku.“

Park v Žinkovech byl založen v letech 1896 – 1898 v přírodně krajinářském stylu. Od roku 2007 je žinkovský zámek i park ve správě firmy OBRAPA s.r.o. a přesto, že se jedná o soukromý majetek, je park veřejnosti přístupný.

V zámeckém parku jsem v průběhu jedné vegetační sezóny provedla dendrologický průzkum a jeho výsledky posléze porovнала s předcházejícími dochovanými a dostupnými záznamy o dřevinách, které se v parku vyskytovaly dříve.

Pro svou práci jsem si žinkovský park vybrala nejen proto, že jsem ho v dětství opakovaně navštěvovala se svojí rodinou, a tak mě zajímaly jeho proměny spojené se změnou majitele zámku, ale také proto, že patří k nejzachovalejším zámeckým parkům v západních Čechách.

2. Cíle práce

1. Vytvořit přehled dosud uváděných taxonů pěstovaných dřevin
2. Terénním průzkumem zrevidovat uváděné údaje
3. Porovnat zjištěné výsledky s uváděnými údaji
4. Zhodnotit současný stav zámeckého parku, navrhnout potřebný management

3. Literární přehled

3.1. Dendrologie

3.1.1. Dendrologie jako věda

Pro studium dřevin, jimiž se tato práce zabývá, vznikl celý vědní obor – dendrologie (Horáček, 2005). Slovo dendrologie je odvozeno z řeckých slov dendron = strom a logos = řeč, výrok, nauka. Dendrologie tedy znamená nauku o stromech a přeneseně i nauku o dřevinách (Musil et Hamerník, 2007).

Postupně bylo popsáno velké množství druhů dřevin z celého světa, a k tomuto bohatému výběru stále přibývají další a další nové exempláře vzniklé cílevědomým šlechtěním, tzv. kultivary (Horáček, 2005).

Dendrologie nezahrnuje pouze botanickou charakteristiku jednotlivých druhů, ale snaží se především o pochopení dřeviny jako celku a jako součásti jejího přírodního prostředí. Je nutné znát informace o areálech, klimatu a půdách, ve kterých se jednotlivé dřeviny vyvíjejí (Musil et Hamerník, 2007).

3.1.2. Kde dřeviny rostou

Stromy se v průběhu času přizpůsobily, kromě skutečně extrémních stanovišť, životu v nejrůznějších oblastech naší planety. Najdeme je od velmi chladných severských zemí až k těm tropickým. To, v jakém prostředí rostou, na nich vždy zanechává nerasmazatelné stopy. Tropické dřeviny jsou mohutné, vysoké, rychle rostou, mají většinou velké až obrovské listy, naproti tomu dřeviny v drsném podnebí nedosahují takového vzrůstu, čímž se snaží nepříznivé klimatické podmínky překonat (Horáček, 2005).

Stromy také určují ráz celých rostlinných společenstev. To znamená, že samy vytváří podmínky pro výskyt dalších rostlin. Podle procenta zastoupení jednotlivých dřevin pojmenováváme celá společenstva, která se vyznačují přítomností typických bylin (Horáček, 2005).

3.1.3. Využití a funkce dřevin

Kromě výroby kyslíku a dotváření krajinného rázu mají stromy řadu dalších vlastností a funkcí, bez kterých by se člověk neobešel.

Mezi významné vlastnosti stromů patří jejich funkce stabilizační a protierozní (Hyťha et al., 2007).

Nezastupitelnou funkci mají dřeviny také z hlediska biologického. Poskytují úkryt nesčetným druhům hmyzu, ale i ptákům a drobným obratlovcům. Současně jsou i zdrojem potravy v době květu či za potravu slouží jejich plody (Hyťha et al., 2007).

Mnohé zvláště chráněné druhy brouků se vyvíjejí uvnitř stromů nejen v lesích, ale i v městských a zámeckých parcích, lesoparcích či ve starých sadech (Hyťha et al., 2007). Na parkové dřeviny ze všech koutů světa se adaptovaly naše původní druhy hmyzu, např. babočka admirál nebo babočka paví oko (Dreyer et Dreyer, 2003).

Bohužel nejen v lesích, ale i v parcích a lesoparcích dochází často pod záminkou rekonstrukce k vykácení starých a dutých stromů. Stromy, které se místo pokácených vysazují, je pak během několika následujících desetiletí zdaleka nemohou nahradit. Rekonstrukce parku tak může v některých případech znamenat i úplné vyhubení lokální populace chráněného brouka. Proto je nutné přistupovat k takovým rekonstrukcím velmi citlivě (Hyťha et al., 2007).

3.1.4. Ohrožení dřevin

Stromy jsou i přes svoji mohutnost, pevnost a velikost snadno zranitelné. Nejen mechanickým poraněním, ale také aplikací chemických látek do okolního prostředí, dlouhodobější změnou klimatu atd. (Hyťha et al., 2007).

Dřevinám škodí také nepříznivé počasí. Problémy nastávají především v zimních měsících, kdy se častěji vyskytují velké výkyvy teplot způsobující např. praskání kmenů a větví, odlamování větví a vrcholků stromů vlivem námrazy nebo velké vrstvy sněhu. Škodlivé účinky má i silný vítr, který na některých lokalitách hrozí prakticky celý rok (Horáček, 2005).

Stromy na všechny tyto okolnosti reagují různě, v závislosti na konkrétním rodu či druhu (Horáček, 2005).

3.1.5. Ochrana dřevin

Klíčovým právním předpisem pro ochranu dřevin rostoucích mimo les je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. V tomto zákoně je uvedeno, že všechny dřeviny jsou chráněny před poškozením a ničením (§7 odst.1). Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit

vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin (§7 odst.2) (zákon č.114/1992 Sb.).

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., upravuje podrobnosti ochrany dřevin a podmínky povolování jejich kácení. Poškozování a ničení dřevin rostoucích mimo les je nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření (§8 odst.1) (vyhláška č.395/1992 Sb.).

Povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les za předpokladu, že tyto nejsou významným krajinným prvkem se nevyžaduje pro stromy o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí nebo souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m² (§8 odst.2) (vyhláška č.395/1992 Sb.).

Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podává vlastník pozemku či nájemce nebo jiný oprávněný uživatel se souhlasem vlastníka pozemku, na kterém dřeviny rostoucí mimo les rostou. Kácení dřevin rostoucích mimo les se provádí zpravidla v období vegetačního klidu (§8 odst.5) (vyhláška č.395/1992 Sb.).

Nejlepším způsobem jak ochránit cenný strom před škodlivými vlivy, je navrhnout ho na památný strom. Památné stromy vyhláší pověřené obecní úřady (Hyťha et al., 2007). Jedná se o mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí (§46 odst.1). Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji, jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil (§46 odst.2). Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí úřad, který je vyhlásil ochranné pásmo. Pokud tak neučiní, je ochranné pásmo tvořeno kruhem o poloměru desetinasobku průměru stromu měřeného 130 cm nad zemí. V tomto ochranném pásmu se nesmí provádět žádné pro strom škodlivé činnosti, např. výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace (§46 odst.3)(zákon č.114/1992 Sb.).

3.1.6. Dřeviny v parcích

V Čechách a na Moravě najdeme řadu zámků. Většina z nich je obklopena většími či menšími parky nebo zahradami (Hieke, 1984). Na zámecké parky a zahrady byl v minulosti kladen velký důraz, protože často odrážely bohatství majitelů panství (Horáček, 2005). Zakladatelé parků se snažili svými sadovnickými úpravami o to, aby exteriéry nezaostávaly ve své kráse za honosnými zámeckými interiéry. Majitelé panství

také úpravami parků dokazovali svůj smysl pro přírodní krásy a vztah k přírodním vědám, zejména k botanice a dendrologii (Hieke, 1984).

V průběhu staletí se v zahradách vysazovaly nejrůznější okrasné rostliny. Jejich složení se během historického vývoje postupně měnilo. Zpočátku převažovaly rostliny užitkové (léčivé rostliny popřípadě rostliny využitelné k přípravě pokrmů). Postupně se v zahradách začaly objevovat okrasné rostliny, dovážené často z exotických krajin. U řady zámků byly skleníky sloužící k přezimování tropických rostlin a k pěstování vzácných rostlin. Zámecké zahrady a parky se tak staly významnými pěstebními středisky. Tuto jejich funkci dnes zčásti přejala výzkumná pracoviště, arboreta a botanické zahrady (Pacáková – Hošťálková et al., 1999).

Význam starých stromů v zámeckých parcích, zahradách i oborách přetrvává dodnes. Nejedná se pouze o výše zmiňovanou biologickou, estetickou a krajinotvornou funkci, řada jedinců je pěstována také pro svůj šlechtitelský a genetický význam (Hyťha et al., 2007). Dendrologicky zajímavé druhy totiž mohou být plně využity ve školkařské a sadovnické praxi. Dřeviny v parcích tvoří často statné a velmi plodné jedince, ze kterých školkařské závody mohou získávat osivo, popřípadě části pro vegetativní rozmnožování dřevin (Hieke, 1984).

3.2. Vývoj historických zahrad

Zahrady a parky po celá staletí měnily svoji podobu, v závislosti na trendech a názorech tehdejších dob. Přesto, že podoba zahrad se s nástupem každého nového období měnila, účel zahrad zůstával stejný, dávat člověku radost a umožnit mu být blíže k přírodě (Dokoupil et al., 1957).

3.2.1. Typy historických zahrad

Středověká zahrada

Se vznikem měst a opevněných sídel, na ohrazených dílech půdy, si lidé zakládali zahrádky s užitkovými a okrasnými rostlinami (Dokoupil et al., 1957).

První dochovaná zpráva o středověké zahradě na našem území pochází z roku 1130 z pražského Vyšehradu. Typickým příkladem středověkých zahrad jsou ale především zahrady patřící ke klášterům. Měly význam pro klidné a nerušené rozjímání, zároveň však sloužily jako bylinářské zahrady (Dokoupil et al., 1957).

Ozdobným prvkem středověkých zahrad býval záhon s okrasnými květinami, nejčastěji růžemi, liliemi, konvalinkami a fialkami. Oproti užitkovým rostlinám se však využívaly poměrně málo (Dokoupil et al., 1957).

Renesanční zahrada

V době renesance přichází spolu s myšlenkovým odbojem proti středověku také nový styl zahradnické úpravy. Namísto středověkých zahrad nastupují nové zahrady (Dokoupil et al., 1957) s pravidelnými tvary a výraznou osovostí (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). Jejich hlavním rysem je převaha architektonických prvků (Hurych et Pinc, 1984), síť pravoúhlých cest lemovaných stříhanými plůtky a stěny ze stálezelených dřevin (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). Zahrady renesanční doby se již stávaly běžnou součástí sídel šlechty (Dokoupil et al., 1957).

Zahradě zpravidla dominovala budova postavená na nejvyšším místě. Důležitým předpokladem proto byl svažité terén (Hurych et Pinc, 1984). Terasovité uspořádání zahrad je pravděpodobně ovlivněno místem vzniku renesančních zahrad, Itálií. Pro Itálii jsou totiž typické olivové sady a vinice, které jsou také pěstovány v terasách (Kavka et Malý, 1970). Rostlinou složku těchto zahrad tvořily květiny nejrůznějších barev a tvarované stromy a keře (Dokoupil et al., 1957). Nedílnou součástí v zahradách byl vodní prvek – bazén, kašna, fontána, vodotrysk či kaskáda. Velké oblibě se těšily i umělé jeskyně, tzv. grotty (Pacáková – Hošťálková et al., 1999).

Renesanční zahrady téměř vždy obklopovala zeď, někdy dokonce dvě, popř. jedna zeď a vodní příkop. Tak byl jasně vymezen prostor zahrad (Dokoupil et al., 1957).

Na našem území se do dnešní doby nedochovala prakticky žádná renesanční zahrada ve své původní podobě. Přesto, jak dokazují historické literární zprávy a vyobrazení, se renesanční umění v oboru zahradní architektury projevilo i u nás (Dokoupil et al., 1957).

Jednou z prvních významnějších renesančních zahrad u nás byla Královská zahrada v Praze dokončena za vlády Rudolfa II. v roce 1558. K dalším významným zahradám té doby patřily zahrady u zámku Kratochvíle, u zámku v Krásném Dvoře, u vodního zámku v Bučovicích, v Ostrově nad Ohří, v Telči či Jindřichově Hradci a Třeboni (Dokoupil et al., 1957).

Barokní zahrada

Vznik barokních zahrad u nás se datuje přibližně od doby bitvy na Bílé Hoře. Barokní stavby sloužící k reprezentaci bohatství a moci, byly po vzoru dvorů zahraniční šlechty (především z Francie) obkloповány honosnými, reprezentativními zahradami (Dokoupil et al., 1957).

Typickým prvkem barokní zahrady je výrazné užití osově souměrnosti. Barokní zahrady jsou velmi bohatě zdobené. Květinové partery nejrůznějších ornamentálních tvarů, jsou doplňovány fontánami a plastikami. Tyto plastiky obklopuje vysoká, tvarovaná zeleň, která tak v zahradách vytváří celou řadu intimních zákoutí, tzv. bosketů (Dokoupil et al., 1957).

Kromě osově souměrnosti je pro zahrady v období baroka typické také užití kontrastů. Kontrastují spolu nejen nízké květinové partery a vysoká tvarovaná zeleň, ale také okázalost parterů spolu s intimní náladou bosketů. Významným prvkem barokních zahrad jsou užitkové budovy, doplňující zámek, např. konírny, jízdárny, altány, pergoly, oranžerie, či malá divadla (Dokoupil et al., 1957). Obdobně jako renesanční zahrady využívaly i zahrady barokní vodních prvků. Jednalo se především o větší klidné plochy, které umožňovaly zrcadlení (Pacáková – Hošťálková et al., 1999).

Hlavním přínosem barokní zahrady oproti předcházejícím typům, je její propojování s okolní krajinou, např. alejemi vedoucími k přilehlým městům (Pacáková – Hošťálková et al., 1999).

Mezi první barokní zahrady v Čechách patří pražská Valdštejnská zahrada. Další významné pražské zahrady té doby jsou např. zahrada u Černínského paláce, zahrada u zámku v Tróji nebo zahrada u letohrádku Hvězda. Praha jako hlavní město měla ke vzniku reprezentačních barokních zahrad samozřejmě nejbližší, na druhou stranu byla omezena prostorem uvnitř městské zástavby, a proto rozsáhlé barokní zahrady vznikaly mimo Prahu, u zámků v menších městech. Typickým příkladem takových zahrad je např. zahrada v Kroměříži, v Českém Krumlově, Lednici, Dobříši atd. (Dokoupil et al., 1957).

Zahrady klasicismu a romantismu

Koncem 18. století dochází spolu s novými filosofickými názory také ke změnám architektonické podoby zahrad. Hlavní myšlenkou při vzniku nových zahrad se stal návrat k přírodě. Místo reprezentačních květinových parterů, tvarované zeleně a honosných staveb nastupuje přírodní prostor s průhledy do okolní krajiny.

Architektonické prvky již nejsou v převaze, naopak pouze dotváří krajinu a celkový dojem (Dokoupil et al., 1957).

V klasicistních zahradách se používaly dřeviny původní, ale i cizokrajné. Různobarevné dřeviny byly v oblibě především do konce 19. století, později byly považovány za přežitek buržoazie, protože parky v polovině 20. století měly sloužit především dělníkům (Jansa, Wagner et Hurych, 1961).

Klasicistní, neboli anglické parky a zahrady vznikly v Anglii, pravděpodobně pod vlivem působení Golfského proudu. Díky golfskému proudění totiž Anglie často podléhá výskytu mlh, které naprosto znehodnocovaly přednosti oblíbených francouzských zahrad a parků (Hurych et Pinc, 1984).

Přírodní park z období klasicismu se stal velmi módním typem parkových úprav, a proto byla většina našich barokních zahrad přetvořena do jeho podoby. Takto zanikly barokní zahrady např. v Lednici či Krásném Dvoře. Barokní zahrady zůstaly zachovány pouze tam, kde ke stávající zahradě přiléhala bažantnice nebo obora, která tvořila žádaný přírodní prvek a nebo v místech, kde mohl být nově vzniklý přírodní park přidružen k reprezentativní barokní zahradě. Tímto způsobem se o nově založený přírodní park rozrostla např. zahrada v Dobříši nebo Buchlovicích (Dokoupil et al., 1957). V některých barokních zahradách pak byly prvky nově příchodního klasicistního směru propojovány s prvky baroka, např. v Podzámecké zahradě v Kroměříži zůstal zachován barokní parter a k němu byla připojena nová část s klasicistními prvky, např. bazény s pravidelnými tvary vystřídaly jezírka s ostrůvky (Dokoupil et al., 1957).

V klasicismu byly nejen pozměňovány starší, barokní zahrady, ale vznikaly i nové zahrady a parky. K významným příkladům patří park v Kynžvartě a Průhonicích. Spolu s příchodem romantismu jsou postupně nahrazovány některé typické prvky klasicismu, např. často užívané antické prvky, sloupy, vázy apod. vystřídaly v době romantismu upomínky a památníky věnované rodině nebo významným osobnostem, které se nacházejí např. v Terezině údolí u Nových Hradů (Dokoupil et al., 1957).

Sledovaný zámecký park v Žinkovech je parkem přírodně krajinářským (viz klasicistní zahrady). Proto obsahuje řadu typických prvků popsaných výše. Dřevinná složka je oproti architektonickým prvkům ve značné převaze. Stromy ani keře nejsou tvarově upravovány, je jim ponechán přirozený tvar. Výsadby dřevin nevytváří žádné geometrické obrazce. Naproti tomu skupiny dřevin vytvářejí řadu zajímavých pruhledů, ať už s pohledem na zámeckou budovu či rybník Labuť, který tvoří jediný vodní prvek parku.

3.2.2. Rekonstrukce historických zahrad

Způsoby úprav a obnovování historických zahrad závisí na celé řadě faktorů. K nejdůležitějším patří druhy dřevin, jejich zdravotní stav, poloha historické zahrady apod. (Hyťha et al., 2007).

Rekonstrukce závisí také na typu historické zahrady. Jinak se přistupuje k úpravě renesančních a barokních zahrad a jinak ke klasicistním a romantickým zahradám (Dokoupil et al., 1957).

U dodnes alespoň zčásti zchovalých barokních zahrad bychom se měli snažit obnovovat květinové partery a zachovávat tvarové zástřihy dřevin. Na druhou stranu je celkem pochopitelné, že navrácení zahrady zcela do původního stavu není možné a ani žádoucí. Možné proto, že údržba barokních zahrad je velmi náročná a nákladná, žádoucí proto, že řada barokních zahrad ve své původní podobě na nás dnes svojí přílišnou zdobností působí až kýčovitě (Dokoupil et al., 1957).

Klasicistní zahrady a parky také vyžadují rekonstrukční zásahy. Ve většině těchto parků totiž začínají více než dvěstěleté dřeviny postupně odumírat. Nedostatečná péče navíc způsobila, že v těchto parcích začala probíhat samovolná sukcese. Potřebným zásahem v těchto zahradách a parcích je např. odstraňování nemocných dřevin, dosadba nových dřevin do vzniklých mezer s kladením důrazu na tvorbu nových průhledů do krajiny. V zahradách, kde významnou složku tvořily sbírky exotických dřevin, je žádoucí ji alespoň zčásti znovu obnovit (Dokoupil et al., 1957).

Nejobtížnější je rekonstrukce u zahrad, ve kterých jsou zkombinovány prvky barokní a klasicistní zahrady. V takovém případě se při rekonstrukci dává přednost tomu typu zahrady, který v dané zahradě převažuje (Dokoupil et al., 1957).

3.3. Zámek Žinkovy a zámecký park

3.3.1. Vývoj vzniku žinkovského panství

Žinkovy se připomínají již v roce 1176, kdy vznikly jako osada u hradu s vodním opevněním, který býval sídlem větve staročeského rodu Drslaviců (Berndorf, 1928).

V 13. století zbudoval na vrchu nad Žinkovy Pota ze Žinkova a Křimic pevný hrad, Potštejn (Berndorf, 1928). Osada byla sídlem Oldřichovým, jehož potomci se psali ze Žinkov nebo z Potštejna (Váňová et Myslivcová, 2008).

Počátkem 15. století získali panství páni z Klenové, kteří ho v roce 1519 rozdělili na pět dílů. Roku 1572 Jan z Klenové vyplatil svým čtyřem bratrům jejich díly a spojil panství opět v jeden celek, k němuž roku 1580 přikoupil městečko Žinkovy a tři vsi a v roce 1583 další dvě vsi. Roku 1654, kdy panství vlastnil vnuk Jana z Klenové Jan, mělo panství tři městečka a patnáct vesnic a bylo spojeno s panstvím v Roupově. Roku 1712 koupil panství Žinkovy Jan František ze Steinau, který je roku 1717 odevzdal své dceři Marii Terezii. Ta roku 1719 připojila statek Žitín. Její syn Jan Josef v roce 1739 k žinkovskému panství připojil ještě statky Purkhartův Újezd, Petrovice, Měčín a Mečkov. Celé panství odkázal svému synovci Františku Josefovi z Vrtby, který roku 1796 přikoupil ještě statek Malinec. Když v roce 1830 zemřel, dostal odkazem žinkovské panství jeho zeť Jan Karel z Lobkovic (Váňová et Myslivcová, 2008).

Před rokem 1850 činila výměra panství 6585 ha. Panství tvořila městečka Žinkovy a Měčín a vsi Kokořov, Černovec, Luh, Radkovice, Žinkovice, Svárkov, Týniště, Žitín, Březí, Buč, Újezd, Malinec, Mečkov, Petrovice, Bíluky, Čepinec, Partoltice, Osobovy a část obce Horšice. Z průmyslových podniků byla na panství továrna na výrobu sirupu z brambor v Měčíně, pivovar a nově postavená sklárna v Luhu. Roku 1869 koupil velkostatek Filip Schenk ze Stauffenbergu (Váňová et Myslivcová, 2008). Rod tento špatně hospodařil, a proto musel již v roce 1883 prodat Žinkovy Janu hraběti z Harrachů (Berndorf, 1928). Od Jana hraběte z Harrachů koupil velkostatek Žinkovy roku 1897 Karel Wessely, stavební rada ve Vídni. Za tohoto majitele byla rozloha velkostatku 3388 ha, z čehož polí bylo 1337 ha, rybníků 88 ha a lesů 1532 ha. V režii velkostatku byl pivovar, lihovar, mlýn, tři velké mlékárny, cihelna a parní pila. V roce 1912 zdědil velkostatek Arnošt Wessely, který ho však již roku 1913 prodal Jeronýmovi Colloredo-Mansfeldovi, který odprodal dvůr Újezd (Váňová et Myslivcová, 2008).

Ale již v roce 1915 koupil Žinkovy Ing. Karel Škoda, generální ředitel Škodových závodů v Plzni. Před pozemkovou reformou byla výměra velkostatku 3271 ha. Při provádění pozemkové reformy byly majiteli ponechány dva dvory a z průmyslových závodů pivovar a cihelna, kdežto parní pila a ostatní dvory zůstaly v záboru. Roku 1931 zdědil velkostatek Emil Škoda. Celková výměra velkostatku byla tehdy 1880 ha, z čehož polí bylo 248 ha, rybníků 81 ha a lesů 1439 ha. Tento stav se udržel až do roku 1945, kdy byl velkostatek znárodněn (Váňová et Myslivcová, 2008).

Dřívějšího majitele zámku vystřídali pracující z Plzně i z celého okresu (Mirvald et al., 1973). V zámecké budově vznikla totiž po roce 1948 zotavovna Revolučního odborového hnutí (ROH). Komplex zotavovny tvořil vznosný zámek, anglický park,

klidná hladina rybníku a zámecká obora v lesnatém, mírně pahorkovitém terénu. Kapacitu lůžek v zámku doplňovaly zděné chaty v „podzámčí“ na slunečné stráni u rybníka. Zotavovna sloužila rekreantům po celý rok a hostila ročně až čtyři tisíce osob (Petiška et al., 1976). Koupání, projížďka na loďkách, procházky zámeckým parkem i půvabným okolím, klidné a romantické prostředí poskytovaly ideální podmínky pro dovolenou (Mirvald et al., 1973). Od roku 1999 je zámek opět v soukromém vlastnictví (Ňáková, 2008).

3.3.2. Zámecká budova

Žinkovský zámek byl postaven v 17. století jako raně barokní stavba (Anonymus, 2011c). V letech 1897 - 1916 (Pacáková – Hošťálková et al., 1999) za majitele architekta Karla Wesseleho proběhla pseudorenesanční přestavba zámku (Anonymus, 2011c). Ta byla dílem vídeňských architektů Ferdinanda Fellnera a Hermana Helmera (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). Zámek je zděnou omítanou trojkřídlou budovou na podkovovitém půdorysu. Fasády zámku jsou rozdílně členěny a řešeny v kombinaci různých historizujících slohů. Jsou bohatě zdobeny štukatérskou, kamenickou a sgrafitovou výzdobou. Zámek leží asi 1 km JV od obce, na pravém břehu rybníka Labuť (Anonymus, 2011c) o rozloze asi 59 ha. Rybníkem protéká říčka Žinkovka, tedy Úslava (Dudák, 2008).

Centrem rozlehlého zámeckého areálu položeného na břehu rybníka je vlastní zámecká trojkřídlá budova (Anonymus, 2011c). Sjednocení budov do trojkřídlé formy bylo dílem barokní přestavby (Dudák, 2008). Při severovýchodním nároží trojkřídlé budovy zámku stojí kamenná polygonální kašna s kovanou mříží (Anonymus, 2011c).

3.3.3. Zámecký park

Celý zámek obklopuje volně řešený, přírodně krajinářský park (Anonymus, 2011c). Nepochybně zde již existovala barokní zahrada předchozího sídla, o níž však nejsou dochovány žádné bližší informace. Současně s novodobou přestavbou byl založen krajinářský park, na místě valů někdejšího sídla a to v letech 1896-98 podle návrhu švédského architekta Swensona. V letech 1920-1925 byl park dále upravován. Rozlehlý park na ploše 90 ha je položen ve výši 460 m n. m. Úprava palouků a četná zákoutí se skalními útvary a besídkami je nejpůsobivější v okolí velkého rybníka s krásnými pobřežními partiemi a pohledy na zámek přes vodní plochu (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). Na konci rybníka jsou do areálu včleněny rekreační chaty. U

zámku pokračuje park za silnicí do mírného romanticky laděného lesního svahu s upravenými palouky, cestami, zákoutími, skalními útvary a besídkami. Tato partie je místy dosti zhoustlá a přechází v okolní les (Hieke, 1984a).

Zámecký park v Žinkovech patří spolu s parkem u zámku Kozel k nejzachovalejším a nejudržovanějším na jižním Plzeňsku (Mirvald et al., 1973). Dendrologicky nejhodnotnější dřeviny rostou většinou poblíž zámku. V parku bylo dle Hiekeho (Hieke, 1984a) uvedeno asi 44 jehličnatých a 100 listnatých dřevin. Z jehličnatých nejbohatěji zastoupeny cypřiškovité, hlavně zeravy (*Thuja occidentalis*, *Thuja occidentalis* ‘Asplenifolia’, ‘Bodmeri’, ‘Ellwangeriana’, ‘Globosa’, ‘Pyramidalis Compacta’, f. *robusta*, var. *aureospicata* a *Thuja plicata* var. *aureovariegata*), cypřišky (*Chamaecyparis lawsoniana*, *Chamaecyparis pisifera* ‘Filifera Aurea’, ‘Plumosa’, ‘Plumosa Aurea’ a ‘Squarrosa’) i běžné druhy a kultivary jalovců. Z jedlí jsou uvedeny stejnobarvá (*Abies concolor*), obrovská (*Abies grandis*) a kavkazská (*Abies nordmanniana*). Ze smrků např. pozoruhodný bujně rostoucí *Picea abies* ‘Barryi’ a převislý *Picea abies* ‘Pendula’. Významnými uváděnými listnatými dřevinami byl např. dub celokrajný (*Quercus imbricaria*), dub bahenní (*Quercus palustris*), tulipánovník (*Liriodendron tulipifera*), růžově pestrý buk (*Fagus sylvatica* ‘Roseomarginata’), líska turecká (*Corylus colurna*), pestrolistý javor jasanolistý (*Acer negundo* ‘Argenteo-limbatum’), stříhanolistý javor mléč (*Acer platanoides* ‘Dissectum’), hluboce stříhaný javor stříbrný (*Acer saccharinum* ‘Wieri’), bříza tuhá (*Betula lenta*) a sloupovitý, červenolistý i převislý kultivar břízy bělokoré (*Betula pendula* ‘Fastigiata’, ‘Purpurea’ a ‘Youngii’), stříhanolistý habr obecný (*Carpinus betulus* ‘Quercifolia’), kaštanovník jedlý (*Castanea sativa*), lípa zelená (*Tilia* × *euchlora*) a převislý jilm lysý (*Ulmus glabra* ‘Pendula’). Z keřů Hieke ve své práci (Hieke, 1984a) uvedl převislý čimišník (*Caragana arborescens* ‘Pendula’), hloh javorolistý (*Crataegus pedicellata*), hlošinu okoličnatou (*Elaeagnus umbellata*), brslen Fortuneův (*Euonymus fortunei*, *Euonymus fortunei* ‘Gracilis’), brslen nízký (*Euonymus nanus* var. *turkestanicus*), zimolez japonský (*Lonicera japonica* ‘Reticulata’), šácholan kobus (*Magnolia kobus*), šácholan opakvejitý (*Magnolia obovata*) a pěnišníky (*Rhododendron* × *hybridum*) (Hieke, 1984a).

Reliktem barokních úprav je 2 km dlouhá lipová alej z roku 1784 a další z roku 1797 (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). K panství náležely kdysi také pověstné okrasné školky i školky užitkových dřevin (Hieke, 1984a). Dalším uváděným druhem

ze Žinkov je listnatý strom jírovec drobnokvětý (*Aesculus parviflora*), jeho výskyt v žinkovském parku zaznamenal F. Maloch (Maloch, 1930).

Ve zprávách Dendrologické sekce Československé botanické společnosti (DS ČSBS) jsou ze Žinkov popsány ještě další druhy, např. smrky sivý a sitka (*Picea glauca*), (*Picea sitchensis*), modřín (*Larix leptolepis*), jedle balzámová (*Abies balsamea*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*), z listnatých dřevin jsou uvedeny např. javor mléč (*Acer platanoides* 'Palmatifidum'), čičkašník křovitý (*Caragana frutex*), ořešovice srdcovitý (*Carya cordiformis*), dub (*Quercus borealis* var. *maxima*) a škumpa orobincová (*Rhus glabra*) (Svoboda et Vaňousek, 1959).

Z let 1881 – 1898 byly dodnes dochovány Obhospodařovací plány ovocných školek, soupisy ovocných stromků, záznamy o prodeji ovoce, ovocných i divokých stromků, seznamy stromků a dopisy zahradníka tehdejších majitelů Filipa Schenka ze Stauffenbergu a Jana hraběte z Harrachů (viz výše), ve kterých byly uváděny následující dřeviny, pěstované ať už v zámeckém parku nebo v k němu náležících okrasných a užitkových školkách. Konkrétněji v roce 1881 se jednalo o **vysokokmenné šlechtěné stromy** - jabloně 40 zimních odrůd, švestky domácí pravé, višně španělské (královské), *Amorelle* (višně kulatá, sladká), ořechy vlašské (královské, papírové), **sadičky pro školky a ovocné keře** – švestky domácí pravé, maliny tmavočerné, velkoplodé, **divoké alejové stromy** - kaštany pro zahrady restaurační, kaštany korunové, lípy velkolisté s červeným dřevem (*Tilia platyphyllos* var. *europaea*), lípy malolisté (*Tilia cordata*), javor mléč (*Acer platanoides*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), **křoviny květné** - pustoryl věncový (*Philadelphus coronarius*), tavola vrbovitá (*Spiraea salicifolia*), šeřík perský (*Syringa × persica*), šeřík velký (*Syringa grandiflora*), šeřík bílý (*Syringa alba*), šeřík obecný (*Syringa vulgaris*), ptačí zob (*Ligustrum vulgare*). Z roku 1886 jsou kromě výše uvedených dřevin zmiňovány také jilmy, topoly, vrby, smrk smuteční a réva vinná (*Vitis riparia*). V následujícím roce je uveden ještě topol černý, třešeň, hruška podzimní a zimní a trnovník akát (*Robinia pseudacacia*) a v roce 1892 navíc angrešt (Anonymus, sine dato, ca 1881 - 1898).

Jak již bylo uvedeno výše, v parku byl popsán druh jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*). Ten je v našich parcích velmi hojně, často až příliš zastoupen, někde je dokonce dřevinou plevelnou. Známe však řadu jeho kultivarů, více nebo méně sadovnický cenných. Jedním z běžně rozšířených kultivarů je smuteční forma *Fraxinus*

excelsior ‘Pendula’. Tento kultivar má v širokých obloucích převisající větve a dle Hiekeho se vyskytoval také v žinkovském parku (Hieke, 1972).

V další své práci (Hieke, 1973) uvádí autor, že se v parku vyskytuje také jilm lysý (*Ulmus glabra*). Jilm lysý je naší domácí dřevinou, přesto je původní také v severní Evropě a Malé Asii. Vytváří statné stromy s pěknými korunami. Uplatňuje se nejen jako solitér, ale i ve stromořadích. Jilmu se dobře daří v každé normální půdě, nemá rád pouze vysokou vlhkost. Známe asi 14 kultivarů této dřeviny. V českých zámeckých parcích najdeme nejhojněji *Ulmus glabra* ‘Pendula’ a právě tento kultivar popsal Hieke také v Žinkovech. Vytváří plochou korunu s široce deštníkovitě odstávajícími větvemi (Hieke, 1973).

3.3.4. Žinkovská obora

V Žinkovech byl po roce 1883 založen oborový chov muflonů. V té době vlastnil panství Jan hrabě z Harrachu. Obora měla rozlohu 30 hektarů. Po roce 1897, kdy panství získal nový majitel, vídeňský finančník Karel Wessely, byla obora rozšířena na plochu 250 ha a právě v této době zde byl založen významný chov muflonů spolu s daňky. Mufloni byli do obory importováni z rakouského Hernsteinu (Dudák, 2008), ale někteří až ze své původní vlasti, z ostrovů Středozemního moře, Korsiky a Sardinie (Mirvald et al., 1973). Těmito importy vzniklo chovné stádo 32 kusů, které se dále množilo. Problematika genofondu stáda byla řešena metodou v té době obvyklou; do stáda byli připuštěni domácí berani původem z Banátu (záměrně byla zvolena ovce primitivního vzhledu, sice domestikovaná, ale nešlechtěná). Velký přírůstek stáda umožnil užití žinkovských muflonů k zazvěřování dalších obor (Dudák, 2008). Mufloni byli předáváni do chovů u nás i v zahraničí (Pacáková – Hošťálková et al., 1999). Například roku 1910 bylo deset muflonů dodáno na panství Hradiště u Blovic, téhož roku osm muflonů na panství Kundračice v Krušných horách. Roku 1919 byli mufloni ze Žinkov vysazeni ve Štěnovicích u Plzně (Dudák, 2008).

Také chov daňků byl velmi úspěšný. Trofeje samců z žinkovského chovu byly oceněny na výstavách ve Vídni. Chov byl zrušen v roce 1922, což nejspíše souviselo s pozemkovou reformou. Mufloní chov byl poté roku 1938 znovu obnoven, a to importem pěti ovcí a dvou beranů z Rakouska. Za války zahrnovalo stádo v oboře přibližně 35 kusů. V letech 1951 – 1953 došlo k definitivnímu zrušení chovu a mufloni byli na několika místech vysazeni do volnosti (Dudák, 2008).

3.3.5. Invazní druhy v zámeckém parku

V zámeckém parku se vyskytují i některé invazní druhy dřevin. Jejich výskyt v parku je nežádoucí. Jedná se o především o křídlatku sachalinskou (*Reynoutria sachalinensis*). Za invazní by se daly považovat i druhy trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), javor jasanolistý (*Acer negundo*) či škumpa orobincová (*Rhus typhina*), které byly ale do parku vysazeny záměrně, jako okrasné dřeviny pouze v počtu několika málo jedinců. Nerozšířily se zde samy jako předcházející druh *Reynoutria sachalinensis*. Problematice invazních druhů se dále podrobněji věnuji v kapitole č. 7 mé práce.

4. Metodika

Terénní průzkum dřevin byl prováděn během vegetační sezony roku 2010 a jarního období roku 2011. Sledovanou lokalitu jsem opakovaně navštívila v těchto datumech: 24.4., 29.5., 26.6., 17.7., 10.8., 18.8., 10.9., 2.10. V roce 2011 jsem lokalitu navštívila ještě 5.3., 14.3. a 20.3.

Při první návštěvě terénu jsem si načrtla jednoduchou mapku zámeckého parku a v ní si následně rozdělila park na pět částí. Dělení na jednotlivé části jsem provedla na základě přirozených či uměle vytvořených hranic (např. břeh rybníka, alej, cesta, zámek, rekreační chatky). Jednotlivé části jsou označeny římskými číslicemi (I. – V.). Číslování stanovišť začíná lipovou alejí a pokračuje kolem zámku až k rekreačním chatkám. V příloze č. 2 je vložena inventarizační mapa parku. Obrisy mapy jsou převzaty z práce (Turečková, 2004). V této mapě jsem barevně rozlišila jednotlivé části parku, aby byly patrné jejich hranice. Do mapy byla pomocí bodů vyznačena orientační místa výskytu jednotlivých dřevin. Každá z nalezených dřevin byla označena číslem od 1 – 81 v závislosti na jejím druhu či kulturní varietě. Číslo konkrétních druhů jsou shodná s pořadovými čísly dřevin v příloze č. 1. Četnost výskytu nalezených druhů je znázorněna v grafu a doplňující tabulce v kapitole č. 6.

Každou z pěti částí parku jsem následně procházela a vytvářela druhový soupis nalezených dřevin. Mapovány byly dřeviny ve stromovém patře (E_3) a keřovém patře (E_2). Pro každou z jednotlivých částí byla vytvořena jednoduchá tabulka se soupisem nalezených druhů dřevin, obsahující latinský název dřeviny a celkový počet druhů vyskytujících se na daném stanovišti. Po zmapování všech pěti částí byl proveden kompletní soupis taxonů v celém zámeckém parku (viz příloha č. 3). Tento kompletní soupis taxonů je dále srovnán s dostupnými materiály dřívějšího data. Pro snazší porovnání jsem vytvořila souhrnnou tabulku (viz příloha č. 3), v níž jsou uvedeny všechny druhy, které byly v parku kdy popsány. V jednotlivých sloupcích tabulky jsou vždy symbolem „●“ označeny druhy, které v dané práci byly popsány.

K určování druhů dřevin bylo použito několik dendrologických prací (Koblížek, 2000; Musil et Hamerník, 2007; Kremer, 1995; Aas et Riedmiller, 1997; Dreyer et Dreyer, 2003).

Nomenklatura latinských názvů v jednotlivých seznamech druhů je sjednocena podle mezinárodního portálu rostlinných názvů (Anonymus, 2011b) a podle lexikonu

okrasných dřevin (Hieke, 1994), nomenklatura českých názvů v příloze č. 1 je sjednocena dle Koblížka (Koblížek, 2000).

Další materiály a informace o zámeckém parku mi poskytl Státní oblastní archiv (SOA) se sídlem v Plzni a Národní památkový ústav (NPÚ) v Plzni. Z Národního památkového ústavu také pochází fotografie zámeckého parku z roku 1970 a 1971 přiložené jako srovnávací materiál (viz příloha č. 5). Klimatologická data uvedena v tabulkách 2 a 3 (viz kapitola 5.3.) mi poskytl Český hydrometeorologický ústav – pobočka Plzeň. Data pocházejí z klimatologické stanice v Nepomuku a ze srážkoměrné stanice ze Žinkov.

Seznam použitých zkratk

SOA – Státní oblastní archiv

NPÚ – Národní památkový ústav

ROH – Revoluční odborové hnutí

ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav

DS ČSBS – Dendrologická sekce Československé botanické společnosti

VŠÚOZ – Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví

ČSOP – Český svaz ochránců přírody

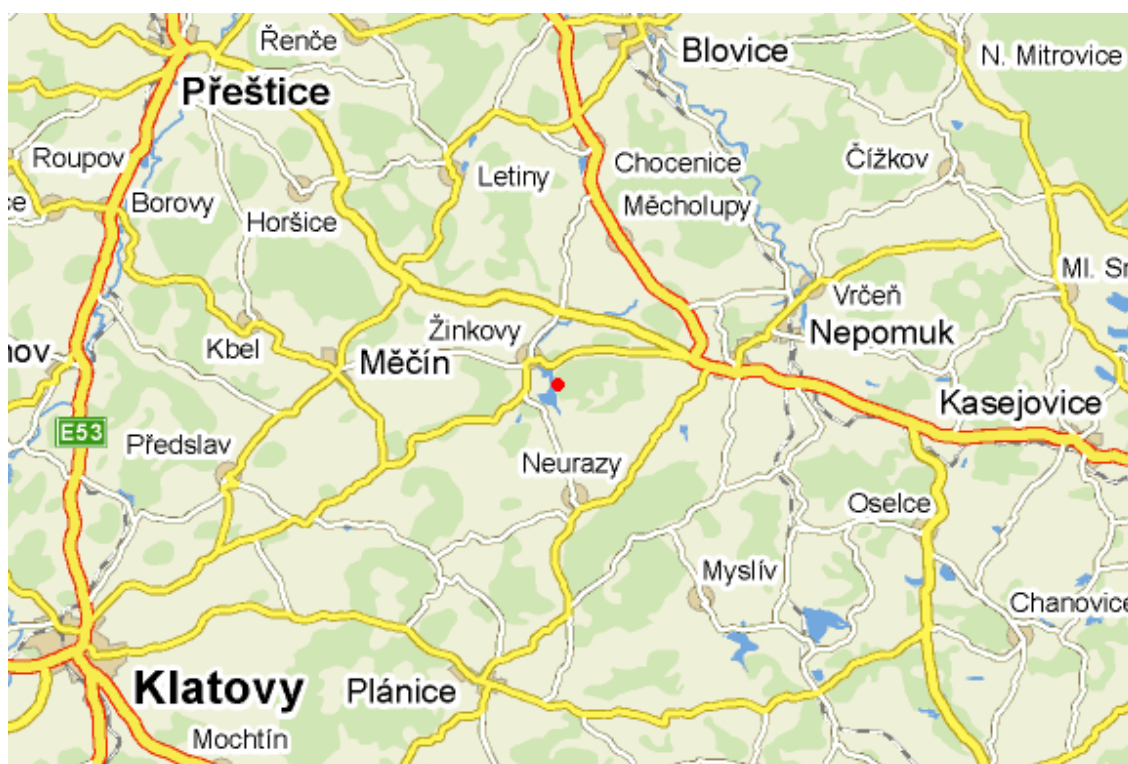
5. Charakteristika území

5.1. Lokalizace území

Zájmovou oblastí mé diplomové práce je žinkovský zámecký park, který leží asi 1 km jihovýchodně od městyse Žinkovy, na pravém břehu rybníka Labuť.

Městys Žinkovy se nachází v Plzeňském kraji, okrese Plzeň - jih a je vzdálen asi 6,5 km od města Nepomuk (Kumpera, 1989; viz Obr. 1).

Obr. 1: Poloha žinkovského parku

(Poznámka: zámecký park je označen červeným bodem)

(Zdroj: www.mapy.cz)

5.2. Geomorfologie, pedologie a fyto geografie

Sledované území patří do Českomoravské subprovincie, celku Blatenská pahorkatina, podcelku Nepomucká vrchovina a okrsku Zelenohorská pahorkatina (Dudák, 2008).

Žinkovy spadají do fyto geografického okrsku „Plánický hřeben“. Jedná se o oblast mezofytika, vegetační stupně suprakolinní, submontánní a montánní. Území je relativně srážkově nedostatkové, jeho reliéf svažité, substrát chudý (Hejný et Slavík, 1988).

5.3. Klimatické podmínky

Celá oblast je klasifikována jako **mírně teplá oblast MT 11**. Klimatické charakteristiky této oblasti jsou popsány v následující tabulce (Tab. 1).

Tabulka 1: Klimatické oblasti podle Quittovy klasifikace

Charakteristika mírně teplé oblasti	MT 11
Počet letních dní	40-50
Počet dní s průměrnou teplotou 10°C a více	140-160
Počet mrazových dní	110-130
Počet ledových dní	30-40
Průměrná lednová teplota	-2 až -3
Průměrná červencová teplota	17-18
Průměrná dubnová teplota	7-8
Průměrná říjnová teplota	7-8
Průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více	90-100
Srážkový úhrn ve vegetačním období	350-400
Srážkový úhrn v zimním období	200-250
Počet dní se sněhovou pokrývkou	50-60
Počet zatažených dní	120-150
Počet jasných dní	40-50

(Zdroj: Tolasz et al., 2007)

V následujících dvou tabulkách jsou pro ilustraci uvedena klimatologická data – průměrné měsíční teploty a průměrné měsíční srážkové úhrny ze sledovaného území. Data za rok 2006 – 2010 mi poskytl Český hydrometeorologický ústav – pobočka Plzeň. Tato data pocházejí z klimatologické stanice v Nepomuku a srážkoměrné stanice ze Žinkov.

Při porovnání průměrných hodnot z let 2006 – 2010 s průměrnými hodnotami, které charakterizují danou oblast (viz Tab. 1) jsem zjistila, že k největším teplotním výkyvům oproti průměru docházelo v roce 2006. Zatímco teplota v lednu 2006 byla o 1,4 °C nižší proti průměrné lednové teplotě, v červenci a říjnu roku 2006 byly naopak

teploty vyšší než průměrné, v červenci o 2,9 °C a v říjnu o 1,8 °C. Z Tab. 3 pak vyplývá, že nejvíce srážek spadlo ve sledované oblasti v roce 2009.

Tabulka 2: Průměrné měsíční teploty z let 2006 - 2010

Průměrné měsíční teploty (° C)													
Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Roční průměr
2006	-5,4	-2,5	0,7	7,4	12,5	16,7	20,9	14,6	15,5	9,8	5,0	1,8	8,1
2007	3,3	3,2	4,8	10,5	14,2	18,1	18,1	16,8	10,8	6,8	0,9	-0,6	8,9
2008	1,0	1,8	2,9	7,4	13,5	17,3	18,0	17,4	11,5	7,6	3,7	0,2	8,5
2009	-4,2	-1,1	3,2	11,6	13,0	15,0	17,6	18,3	14,2	7,1	5,5	-1,0	8,3
2010	-4,2	-1,6	2,6	8,0	11,4	16,4	19,6	16,4	10,7	6,0	4,4	-5,0	7,1

(Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – pobočka Plzeň)

Tabulka 3: Průměrné měsíční úhrny srážek z let 2006 - 2010

Průměrné měsíční úhrny srážek (mm)													
Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Roční průměr
2006	17,7	40,6	72,3	83,4	167,0	95,6	37,9	131,9	12,3	27,7	29,4	25,5	741,3
2007	73,1	45,8	37,6	14,2	109,5	96,8	102,9	67,2	74,9	34,5	77,8	36,0	770,3
2008	21,3	32,6	83,3	60,8	33,7	51,5	49,7	64,8	36,7	43,3	47,3	45,0	570,0
2009	18,5	70,8	63,2	72,3	111,7	75,1	121,2	50,1	31,5	70,2	44,9	77,3	806,8
2010	42,8	26,1	32,9	26,5	81,2	66,4	112,4	125,9	54,6	20,6	55,2	65,8	710,4

(Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – pobočka Plzeň)

5.4. Hydrologie

Území odvodňuje řeka Úslava, která pramení v sousedním okrsku podcelku Nepomucké vrchoviny, v Plánické vrchovině, ve výšce 695 m n. m. V obci Žinkovy řeka protéká rybníkem Labuť, na jehož pravém břehu stojí žinkovský zámek (Kumpera, 2002). Rybník Labuť má rozlohu asi 59 ha, objem vody v rybníce je 590 000 m³ a hloubka u hráze cca 4 m (Dudák, 2008). Sledovaná oblast spadá do povodí Berounky (Němec et Kopp, 2009).

5.5. Městys Žinkovy

Městys Žinkovy leží v nadmořské výšce cca 464 m n. m., je složen ze čtyř částí (Březí, Čepinec, Kokořov a Žinkovy) a žije v něm 892 obyvatel (Anonymus, 2011a).

První zmínka o Žinkovech z písemných pramenů pochází z roku 1176. V letech 1252 – 1259 byl za vsí postaven hrad Potštejn, jehož zříceniny můžeme najít dodnes. Ve 2. pol. 13. století došlo ke spojení Žinkov s hradem Potštejnem a tak získaly Žinkovy práva trhového městečka. Počátkem 16. století se vlivem rozkvětu panského velkostatku značně zvýšil hospodářský rozvoj obce. V té době byl také do své dnešní rozlohy upraven rybník Labuť (Ňáková, 2008). Hrad Potštejn byl od 16. století již pustý, přesto jsou dodnes zachovány jeho pozůstatky (Kumpera, 1989). Součástí obce byl od 16. století pivovar, v roce 1783 byla obnovena budova staré parní lázně, a roku 1803 byla postavena palírna vína. Mezi kulturní památky obce patří i původně gotický kostel Sv. Václava, který stojí v centru návsi (Ňáková, 2008).

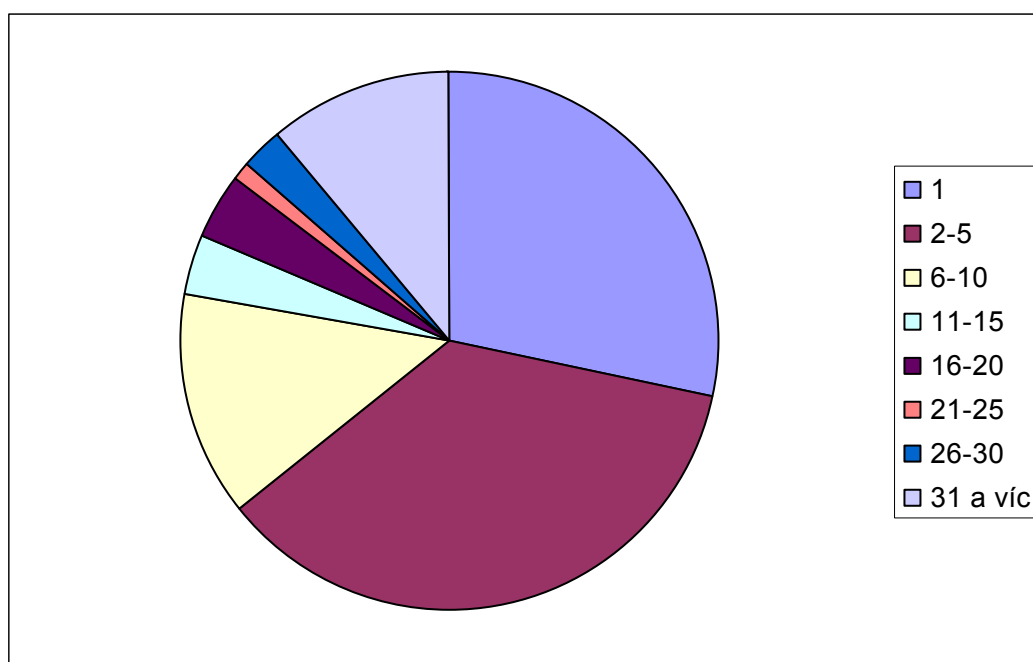
Dominantou obce je bezesporu Žinkovský zámek. Ten byl postaven jako raně barokní budova v 17. století. Roku 1897 koupil zámek architekt Karel Wessely. V době jeho vlastnictví proběhla pseudorenesanční přestavba zámku (Kumpera, 1989). Historie zámku je podrobněji popsána v kapitole č. 3 mé práce. V současné době se zámek rekonstruuje a je proto veřejnosti nepřístupný. Vstup do zámeckého parku a prohlídka zámku zvenčí je ale možná kdykoliv (Ňáková, 2008).

6. Výsledky

V zámeckém parku v Žinkovech jsem při inventarizačním průzkumu v roce 2010 určila a popsala celkem 81 druhů dřevin. Téměř dvě třetiny druhů tvoří listnaté dřeviny. Přesněji v parku se nachází 28 druhů jehličnatých stromů a keřů a 53 druhů listnatých dřevin. Kompletní inventarizační seznam určených dřevin je uveden v tabulce v příloze č. 1.

Některé dřeviny jsou v parku zastoupeny velmi hojně a tvoří jeho kostru, naproti tomu řada dřevin se v parku vyskytuje pouze v počtu několika málo jedinců. Výjimkou není dokonce ani výskyt jediného exempláře daného druhu v celém parku. Proto jsem pro přehlednost a ilustraci četnosti zastoupení jednotlivých dřevin vytvořila jednoduchý graf.

Obr. 2: Četnost výskytu jednotlivých dřevin v parku

Tabulka 4: Četnost výskytu jednotlivých dřevin v parku

Počet Dřevin	Druhy dřevin vyskytující se v parku v daném počtu exemplářů
1	<i>Abies nordmanniana</i> , <i>Acer monspessulanum</i> , <i>Acer platanoides</i> ‘Dissectum’, <i>Acer negundo</i> , <i>Berberis vulgaris</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Chamaecyparis nootkatensis</i> , <i>Chamaecyparis pisifera</i> , <i>Fagus sylvatica</i> ‘Roseomarginata’, <i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea’, <i>Fraxinus nigra</i> , <i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i> , <i>Juniperus communis</i> ‘Hibernica’, <i>Liriodendron tulipifera</i> , <i>Magnolia obovata</i> , <i>Picea abies</i> var. <i>inversa</i> , <i>Pinus nigra</i> , <i>Picea pungens</i> , <i>Pinus rotundata</i> , <i>Rosa canina</i> , <i>Syringa</i> × <i>chinensis</i> , <i>Spiraea douglasii</i> , <i>Tilia tomentosa</i>
2-5	<i>Acer rubrum</i> , <i>Abies alba</i> , <i>Carpinus betulus</i> ‘Quercifolia’, <i>Corylus colurna</i> , <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Cotoneaster</i> , <i>Fagus sylvatica</i> ‘Pendula’, <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Fraxinus nigra</i> ‘Pendula’, <i>Juniperus virginiana</i> ‘Tripartita’, <i>Juniperus sabina</i> , <i>Juniperus virginiana</i> , <i>Juniperus communis</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Malus</i> sp., <i>Pinus mugo</i> , <i>Picea glauca</i> ‘Conica’, <i>Populus tremula</i> , <i>Picea abies</i> ‘Pendula’, <i>Prunus avium</i> , <i>Rhus typhina</i> , <i>Sambucus nigra</i> , <i>Sorbus aucuparia</i> , <i>Thuja plicata</i> var. <i>aureovariegata</i> , <i>Ulmus glabra</i> , <i>Ulmus glabra</i> ‘Pendula’, <i>Viburnum lentago</i> , <i>Viburnum lantana</i> , <i>Viburnum opulus</i>
6-10	<i>Abies concolor</i> , <i>Corylus avellana</i> , <i>Larix decidua</i> , <i>Pseudotsuga menziesii</i> , <i>Philadelphus</i> × <i>virginialis</i> , <i>Pinus strobus</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Robinia pseudacacia</i> , <i>Symphoricarpos albus</i> , <i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i> , <i>Tsuga canadensis</i>
11-15	<i>Aesculus hippocastanum</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Salix alba</i>
16-20	<i>Juniperus chinensis</i> , <i>Philadelphus coronarius</i> , <i>Picea pungens</i> ‘Argentea’
21-25	<i>Rhododendron</i> × <i>hybridum</i>
26-30	<i>Tilia platyphyllos</i> , <i>Thuja occidentalis</i>
31 a víc	<i>Alnus glutinosa</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Betula pendula</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Taxus baccata</i>

Z grafu a k němu náležící tabulky je patrné, které dřeviny v parku převládají a které jsou naopak v parku zastoupeny jen několika, popřípadě jediným exemplářem. Nejhojněji zastoupené dřeviny se vyskytují téměř rovnoměrně v jednotlivých částech parku a tvoří tak jeho kostru. Výjimkou je druh *Alnus glutinosa*, který se sice také

vyskytuje téměř ve všech částech parku, ale pouze okrajově. Ve třetí části parku, která vede podél břehu rybníka Labuť a je z velké části tvořena pobřežními porosty naopak druh *Alnus glutinosa* značně převládá, a proto je celkový počet jeho exemplářů v parku obdobný jako u ostatních, kostru tvořících druhů dřevin.

6.1. Popis jednotlivých částí parku

Celý zámecký park jsem rozdělila do pěti částí (viz příloha č. 2). V každé z těchto částí jsem provedla inventarizaci dřevin, ze které vznikl kompletní inventarizační seznam dřevin zmiňovaný výše (viz příloha č. 1). Hranice jednotlivých částí jsou většinou tvořeny chodníky nebo rozmístěním budov.

Část I

První část parku začíná lipovou alejí na příjezdové cestě a pokračuje směrem k zámku. Po pravé straně od lipové aleje je tato část rozšířena o břehový porost. Na levé straně od lipové aleje se nad hospodářskými budovami a parkovištěm nachází malý lesík, který jsem taktéž zařadila do této části.

Při inventarizačním průzkumu jsem v této části našla celkem 20 druhů, z čehož 16 druhů tvoří listnaté a 4 druhy jehličnaté dřeviny. Jmenný seznam dřevin je uveden v následující tabulce (Tab. 5).

Tabulka 5: Seznam druhů dřevin v části I.

1	<i>Acer platanooides</i>	11	<i>Juniperus virginiana</i> 'Tripartita'
2	<i>Acer pseudoplatanus</i>	12	<i>Picea abies</i>
3	<i>Aesculus hippocastanum</i>	13	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
4	<i>Alnus glutinosa</i>	14	<i>Quercus robur</i>
5	<i>Betula pendula</i>	15	<i>Salix alba</i>
6	<i>Carpinus betulus</i> 'Quercifolia'	16	<i>Tilia cordata</i>
7	<i>Fagus sylvatica</i>	17	<i>Tilia platyphyllos</i>
8	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	18	<i>Tilia tomentosa</i>
9	<i>Fraxinus excelsior</i>	19	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'
10	<i>Juniperus chinensis</i>	20	<i>Viburnum lentago</i>

Část II

Tato část se nachází v těsné blízkosti zámku. Zahrnula jsem do ní prostranství před budovou zámku a úsek nad zámkem, oddělený ze všech stran chodníky.

V části II jsem terénním průzkumem zjistila výskyt celkem 22 druhů dřevin, 9 druhů jehličnanů a 13 druhů listnáčů. Seznam nalezených dřevin je uveden v následující tabulce (Tab. 6).

Tabulka 6: Seznam druhů dřevin v části II.

1	<i>Abies alba</i>	12	<i>Picea abies</i>
2	<i>Abies nordmanniana</i>	13	<i>Picea abies</i> var. <i>inversa</i>
3	<i>Acer platanoides</i>	14	<i>Picea glauca</i> 'Conica'
4	<i>Acer pseudoplatanus</i>	15	<i>Pinus mugo</i>
5	<i>Acer rubrum</i>	16	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
6	<i>Aesculus hippocastanum</i>	17	<i>Rhododendron</i> × <i>hybridum</i>
7	<i>Corylus avellana</i>	18	<i>Symphoricarpos albus</i>
8	<i>Corylus colurna</i>	19	<i>Taxus baccata</i>
9	<i>Fraxinus nigra</i> 'Pendula'	20	<i>Thuja occidentalis</i>
10	<i>Ligustrum vulgare</i>	21	<i>Tilia cordata</i>
11	<i>Philadelphus coronarius</i>	22	<i>Tilia platyphyllos</i>

Část III

Třetí část zámeckého parku kopíruje břeh rybníka Labuť a její převážnou část tvoří pobřežní porosty. Od částí IV a V, se kterými sousedí, ji odděluje chodník vedoucí podél břehu.

Během inventarizačního průzkumu jsem v této části určila 24 druhů, 6 druhů jehličnatých a 18 druhů listnatých dřevin. Jejich seznam je uveden v (Tab. 7).

Tabulka 7: Seznam druhů dřevin v části III.

1	<i>Acer platanoides</i>	13	<i>Pinus sylvestris</i>
2	<i>Acer pseudoplatanus</i>	14	<i>Populus tremula</i>
3	<i>Aesculus hippocastanum</i>	15	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
4	<i>Alnus glutinosa</i>	16	<i>Quercus petraea</i>
5	<i>Betula pendula</i>	17	<i>Quercus robur</i>
6	<i>Carpinus betulus</i>	18	<i>Robinia pseudacacia</i>
7	<i>Corylus avellana</i>	19	<i>Salix alba</i>
8	<i>Crataegus monogyna</i>	20	<i>Sambucus nigra</i>
9	<i>Fraxinus excelsior</i>	21	<i>Symphoricarpos albus</i>
10	<i>Juniperus chinensis</i>	22	<i>Thuja occidentalis</i>
11	<i>Picea abies</i>	23	<i>Tilia cordata</i>
12	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'	24	<i>Tilia platyphyllos</i>

Část IV

Čtvrtá, centrální část parku se rozkládá od zadního křídla budovy zámku přibližně do poloviny celého parku. Zaujímá největší plochu a vyskytuje se v ní nejvíce druhů dřevin. Řada dřevin, které se v parku nacházejí jen v počtu několika málo jedinců se nachází právě zde.

Při terénním průzkumu jsem zde našla celkem 54 druhů. Téměř dvě třetiny, tedy 35 druhů tvoří listnaté stromy a keře a zbylých 19 druhů jehličnaté dřeviny. V následující tabulce (Tab. 8) je uveden soupis druhů nalezených v této části parku.

Tabulka 8: Seznam druhů dřevin v části IV.

1	<i>Abies alba</i>	28	<i>Magnolia obovata</i>
2	<i>Abies concolor</i>	29	<i>Philadelphus coronarius</i>
3	<i>Acer monspessulanum</i>	30	<i>Philadelphus</i> × <i>virginalis</i>
4	<i>Acer platanoides</i>	31	<i>Picea abies</i>
5	<i>Acer platanoides</i> 'Dissectum'	32	<i>Picea abies</i> 'Pendula'
6	<i>Acer pseudoplatanus</i>	33	<i>Picea pungens</i>
7	<i>Acer rubrum</i>	34	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'
8	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	<i>Pinus nigra</i>
9	<i>Alnus glutinosa</i>	36	<i>Quercus robur</i>
10	<i>Berberis vulgaris</i>	37	<i>Rhododendron</i> × <i>hybridum</i>
11	<i>Betula pendula</i>	38	<i>Rhus typhina</i>
12	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	39	<i>Sambucus nigra</i>
13	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	40	<i>Sorbus aucuparia</i>
14	<i>Corylus avellana</i>	41	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>
15	<i>Crataegus monogyna</i>	42	<i>Symphoricarpos albus</i>
16	<i>Fagus sylvatica</i>	43	<i>Syringa</i> × <i>chinensis</i>
17	<i>Fagus sylvatica</i> 'Roseomarginata'	44	<i>Taxus baccata</i>
18	<i>Fraxinus excelsior</i>	45	<i>Thuja occidentalis</i>
19	<i>Fraxinus nigra</i>	46	<i>Thuja plicata</i> var. <i>aureovariegata</i>
20	<i>Fraxinus nigra</i> 'Pendula'	47	<i>Tilia cordata</i>
21	<i>Juniperus chinensis</i>	48	<i>Tilia platyphyllos</i>
22	<i>Juniperus communis</i>	49	<i>Tsuga canadensis</i>
23	<i>Juniperus communis</i> 'Hibernica'	50	<i>Ulmus glabra</i>
24	<i>Juniperus sabina</i>	51	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'
25	<i>Juniperus virginiana</i>	52	<i>Viburnum lantana</i>
26	<i>Larix decidua</i>	53	<i>Viburnum lentago</i>
27	<i>Liriodendron tulipifera</i>	54	<i>Viburnum opulus</i>

Část V

Poslední část parku se rozprostírá v okolí 8 rekreačních zděných chat, za kterými celý park končí. I v této části se nachází několik druhů, které se v ostatních částech parku nevyskytují, např. *Acer negundo*, *Pinus strobus* či *Forsythia × intermedia*.

V rámci inventarizačního průzkumu jsem v této části našla celkem 39 druhů dřevin, 10 jehličnanů a 29 listnáčů. Jejich seznam je uveden v (Tab. 9).

Tabulka 9: Seznam druhů dřevin v části V.

1	<i>Abies concolor</i>	21	<i>Philadelphus × virginalis</i>
2	<i>Acer negundo</i>	22	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'
3	<i>Acer pseudoplatanus</i>	23	<i>Pinus rotundata</i>
4	<i>Aesculus hippocastanum</i>	24	<i>Pinus strobus</i>
5	<i>Alnus glutinosa</i>	25	<i>Pinus sylvestris</i>
6	<i>Betula pendula</i>	26	<i>Prunus avium</i>
7	<i>Corylus colurna</i>	27	<i>Quercus robur</i>
8	<i>Cotoneaster</i>	28	<i>Rosa canina</i>
9	<i>Crataegus monogyna</i>	29	<i>Sorbus aucuparia</i>
10	<i>Fagus sylvatica</i>	30	<i>Spiraea douglasii</i>
11	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	31	<i>Spiraea × vanhouttei</i>
12	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	32	<i>Symphoricarpos albus</i>
13	<i>Forsythia × intermedia</i>	33	<i>Taxus baccata</i>
14	<i>Fraxinus excelsior</i>	34	<i>Tilia cordata</i>
15	<i>Fraxinus nigra</i> 'Pendula'	35	<i>Tsuga canadensis</i>
16	<i>Juniperus chinensis</i>	36	<i>Ulmus glabra</i>
17	<i>Juniperus sabina</i>	37	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'
18	<i>Larix decidua</i>	38	<i>Viburnum lantana</i>
19	<i>Malus</i> sp.	39	<i>Viburnum opulus</i>
20	<i>Philadelphus coronarius</i>		

6.2. Významné taxony

Při inventarizačním průzkumu jsem v zámeckém parku našla několik taxonů, které se v západních Čechách vyskytují pouze v Žinkovech či jedné další lokalitě a jsou velmi vzácné také v celé České republice.

Javor mléč - *Acer platanoides* 'Dissectum'

Tento kultivar javoru je poměrně vzácný a vyskytuje se v České republice pouze na 13 lokalitách. V západních Čechách byl popsán pouze v parku v Žinkovech (Hieke, 1984).

V žinkovském parku se nachází pouze jeden jedinec tohoto kultivaru, vysoký přibližně 25 m, bez viditelných známek zdravotního poškození.

Habr obecný - *Carpinus betulus* 'Quercifolia'

Habr obecný dubolistý se dle Hiekeho (Hieke, 1984) v celé České republice vyskytuje pouze na 5 lokalitách. Na západě Čech je uváděn pouze v žinkovském parku, dále se vyskytuje ve středních Čechách v Hoříně, v severních Čechách v Klášterci nad Ohří, v jihočeském Dubu u Vodňan a ve východních Čechách v Opočně.

V Žinkovech se nacházejí dva jedinci tohoto kultivaru. Oba jsou vysoké asi 15 m a nejeví známky zhoršeného zdravotního stavu.

Šácholan obvejčitý - *Magnolia obovata*

Výskyt tohoto druhu je v České republice popsán pouze na jedné lokalitě v západních Čechách – sledovaný park v Žinkovech, a dále na jedné lokalitě v severní Moravě – park ve Velkých Losinách a dvou lokalitách na jihu Moravy – Břežany u Znojma a Kroměříž.

Jediný zástupce tohoto druhu, který se v Žinkovech vyskytuje, dosahuje výšky přes pět metrů a je bez viditelných známek zdravotního poškození.

Smrk ztepilý (převislý) – *Picea abies* ‘Pendula‘

Tento kultivar smrku je v Čechách rovněž poměrně vzácný, na Moravě se dokonce nevyskytuje vůbec. Na západě Čech byl vysazen v Žinkovech a do Americké zahrady v Chudenicích. Vyskytuje se také na čtyřech lokalitách ve východních Čechách – Jičín, Jilemnice, Kopidlno a Rychnov nad Kněžnou.

V žinkovském parku jsem při inventarizaci našla celkem pět exemplářů tohoto kultivaru. Všechny dosahují výšky cca 25 – 20 m a nejeví známky zhoršeného zdravotního stavu.

7. Diskuze a navrhovaný management

Zámecký park v Žinkovech prodělal od doby svého založení řadu změn a úprav. Oficiálně vznikl v letech 1896 – 1898 a jeho podobu navrhl švédský architekt Swenson. Pravděpodobně u zámku vznikla již předtím barokní zahrada, o té se však nedochovaly žádné bližší informace. V letech 1920 – 1925, za majitele Karla Škody, byl park dále upraven (Pacáková – Hošťálková et al., 1999).

Po roce 1948 vznikla v žinkovském zámku zotavovna ROH. Protože o ubytování v zotavovně byl vzhledem ke klidnému a romantickému prostředí velký zájem, byly v následujících letech do zadní části parku začleněny zděné rekreační chatky, které měly za úkol doplnit kapacitu ubytovacích míst v samotném zámku (Petiška et al., 1976).

S přeměnou zámecké budovy v zotavovnu a vybudováním zděných chatek došlo k výraznému narušení historické, estetické a přírodně-krajinářské hodnoty celého parku. Zároveň byl park vystaven většímu náporu návštěvníků, čímž došlo ke zvýšení jeho zátěže.

V roce 1999 byl zámek znovu převeden do soukromého vlastnictví (Ňáková, 2008). Od roku 2007 je budova zámku ve správě firmy OBRAPA s.r.o. a celý areál včetně parku prochází rekonstrukcí. Po dokončení celkové rekonstrukce bude park i nadále veřejnosti přístupný a s jeho existencí se počítá i do budoucna.

Jak již bylo uvedeno výše, zámecký park prodělal od doby svého vzniku řadu úprav. To bylo způsobeno mimo jiné také častou změnou majitele zámeckého areálu.

Mnoho historických podkladů o parku se dodnes nedochovalo, některá dřívější data ale nastiňují, jak park v době svého založení vypadal, co bylo jeho součástí a udávají i příklady druhů, které se v parku vyskytovaly.

Z mapového podkladu z roku 1899 je patrné, že park byl v té době mnohem více rozčleněný, některé plošky dokonce vytvářely geometrické tvary a právě z toho je patrně usuzováno, že již dříve k zámku náležela barokní zahrada. Dále je na mapě znázorněno, že na poměrně značné ploše (části IV. mé diplomové práce) byla dříve udržovaná zeleninová zahrádka.

Součástí parku tvořily v té době také obora, určená k chovu muflonů a později i daňků a školky okrasných a užitkových dřevin.

Konkrétní druhy dřevin, uváděné v historických pramenech z let vzniku parku, jako jsou obhospodařovací plány školek, seznamy stromků či dopisy tehdejšího zahradníka jsou součástí přílohy č. 3 a rovněž jsou uvedeny v podkapitole č. 3.3.3.

Ve dvacátých letech dvacátého století byl park dále upravován, ale žádné bližší informace o úpravách ani o konkrétních druzích dřevin, vyskytujících se v parku, se z tohoto období pravděpodobně nedochovaly.

Po roce 1948, kdy vznikla v žinkovském zámku zotavovna ROH, ke které byly později dostaveny zděné chatky, začal park sloužit k rekreačním účelům. Na břehu rybníka Labuť byla v zadní části u chatek vytvořena malá pláž, a tím došlo k vykácení části břehového porostu.

V roce 1959 se některými dřevinami rostoucími v parku zabývaly Svoboda a Vaňousek ve své publikaci (Svoboda a Vaňousek, 1959). Stále se však nejednalo o ucelený seznam dřevin, v publikaci byly popsány pouze některé zajímavé druhy z parku (viz příloha č. 3).

Vzhled parku ze sedmdesátých let dokládají dvě fotografie (viz příloha č. 5). Z nich je patrné že zámecký park byl v té době mnohem méně prostupný než dnes.

Ucelený seznam druhů dřevin a jejich kultivarů vznikl až v roce 1984 (Hieke, 1984). V tomto inventarizačním seznamu dřevin Hieke popsal celkem 143 druhů (viz příloha č. 3). Řadu druhů dřevin a především kultivarů popsaných v jeho práci jsem při své inventarizaci nenalezla, a proto některé z nich navrhuji v podkapitole 7.1.4 k dosadbě.

V roce 2004 proběhl v Žinkovech poslední inventarizační průzkum dřevin (viz příloha č. 3). Přesto, že druhová skladba dřevin se od té doby příliš nezměnila, vzhled parku se díky změně majitele a správce zámeckého areálu změnil poměrně zásadně. Vzrostlé stromy byly zachovány, naproti tomu většina skupinek keřů byla vykácena. Park je dnes tedy mnohem prostupnější a prosvětlenější než byl v roce 2004.

7.1. Navrhovaná managementová opatření

7.1.1. Invazní druhy

K nejzávažnějším problémům parku v Žinkovech patří výskyt a rozšiřování invazních druhů.

7.1.1.1. Obecná charakteristika invazních druhů a jejich vliv na životní prostředí

Invazní druhy jsou druhy nepůvodní a na našem území se vyskytují v důsledku činnosti člověka. Za nepůvodní označujeme takové druhy, které byly v našich končinách rozšířeny za posledních 7 – 8 000 let (Primack et al., 2001).

Většina invazních druhů vyskytujících se v České republice pochází ze Severní Ameriky nebo Asie. V minulých letech k nám byly dovezeny jako okrasné rostliny do parků a zahrad, jiné druhy jsou k nám dodnes zavlékány při celosvětové přepravě zboží a osob (Anonymus, 2011).

K základním vlastnostem invazních rostlin patří snadné klíčení, rychlý růst, časté kvetení, tvorba velkého množství semen, která se snadno šíří. Invazní druhy jsou navíc často schopny šířit se i vegetativním způsobem a mají vysokou konkurenční schopnost (Hadincová et al., 1997).

Tyto rostliny nemají větší nároky na živiny (Havránek, 2011). Vyskytují se často na člověkem narušených lokalitách, např. na skládkách, rumišťích, místech ponechaných ladem, ale také v parcích a zahradách, při okrajích cest nebo na březích vodních toků (Anonymus, 2011).

Negativní vliv invazních druhů rostlin na krajinu spočívá především v jejich rychlém rozšiřování. Šíří se na úkor druhů původních, které nejsou tak konkurenceschopné a jsou tedy potlačovány (Anonymus, 2006).

Invazní druhy způsobují v naší krajině problémy už řadu let, ale teprve nedávno se proti jejich výskytu začalo účinněji bojovat. Hlavní příčinou laxního přístupu k likvidaci těchto druhů je finanční nákladnost a časová náročnost likvidačních zásahů a také fakt, že invazní druhy často zakrývají nevzhledná a neudržovaná místa. Bohužel právě z těchto míst se šíří do širokého okolí, a proto je dnes likvidace některých invazních druhů dána zákonem (Havránek, 2011).

7.1.1.2. Invazní druhy v zámeckém parku v Žinkovech

Na území zámeckého parku v Žinkovech se vyskytuje několik invazních druhů. Jejich výskyt v parku je nežádoucí. Jedná se o především o druh křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*). Za invazní by se daly považovat i druhy trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), javor jasanolistý (*Acer negundo*) či škumpa orobincová (*Rhus typhina*), které byly ale do parku vysazeny záměrně, jako okrasné dřeviny pouze v počtu několika málo jedinců.

Křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*)

Tento druh pochází z jižního Sachalinu, jižních Kuril a severního Japonska – z ostrovů Honšu a Hokkaido. Dnes je druhotně rozšířen v mnoha zemích Evropy, kam byl dovezen v roce 1869 jako okrasná rostlina parků a zahrad (Mandák et Pyšek, 1997).

Křídlatka sachalinská je vytrvalá bylina statného vzrůstu, s přímými dutými lodyhami (Kubát et al., 2002) vysokými od 1,5 – 4 m (Hejný et Slavík, 1990).

Vyskytuje se především v okolí vodních toků a na místech narušených lidskou činností, např. na skládkách, okrajích cest a neudržovaných pozemcích (Anonymus, 2006).

Křídlatka dokáže každoročně vytvářet velké množství semen. Na našem území k tomu však nemá ideální podmínky, a proto se zde šíří převážně vegetativně, pomocí oddenků. S příchodem prvních mrazů odumře veškerá nadzemní hmota a rostliny přečkávají zimu pod zemí ve formě oddenků. Na jaře rychle vyrůstají mladé výhonky, které vytváří nový kompaktní porost (Anonymus, 2006).

Existuje několik způsobů likvidace křídlatky. Žádný z nich však není 100 % účinný, a proto je dobré je kombinovat. Prvním způsobem je **likvidace biologická** (Anonymus, 2006). Tato likvidace spočívá ve spásání rostlin ovce. Ty preferují vyzrálé listy, a proto je nutné spásání opakovat 3 – 4x ročně (Anonymus, 2008). Druhým způsobem je **likvidace mechanická**. K té patří vytrhávání oddenků, vykopávání, kosení a spalování (Anonymus, 2006). Kosení je vhodné provádět do poloviny května, než rostlina ukončí růst. Ideální je provádět asi 6 sečí za jeden rok. Pokosené rostliny se usuší a následně spálí. Vykopáváním dochází k odstranění rostlin včetně rhizomů. Provádí se několikrát za vegetační sezonu, vždy když se porost obnoví. Vytrhaná a vykopaná biomasa se poté spálí (Anonymus, 2008). Poslední možností je **likvidace chemická** (Anonymus, 2006). Při ní se využívá především herbicid Roundap Biaktiv. Tento herbicid je možné aplikovat formou postřiku na list nebo pomocí injekčních vpichů do stvolů rostlin (Anonymus, 2008). Postřik Roundapem je nejvhodnější provádět v dubnu za suchého počasí. V době kvetení je nutné postřik zopakovat. Rostlina po postřiku vadne a usychá (Havránek, 2011). Při aplikaci herbicidu injekční metodou vstříkujeme, pomocí injekční pistole, herbicid přímo do stvolů. Aplikace se provádí nízko nad zemí. Rostlina poté opět usychá (Anonymus, 2008).

Chemická likvidace se často kombinuje s mechanickými metodami. Poté, co po aplikaci herbicidu rostliny uschnou, odumřelá hmota se poseká a spálí. Spalování je nejlepší provádět přímo na místě. Pokud odumřelou hmotu spalujeme mimo místo likvidace, je nutné při transportu dávat pozor na roztroušení úlomků rostlin. Ty by totiž dále sloužily k vegetativnímu rozšiřování (Havránek, 2011).

Tabulka 10: Srovnání jednotlivých metod likvidace křídlatky

METODA		CITLIVOST K ŽP	ÚČINNOST LIKVIDACE	ČASOVÁ NÁROČNOST
Biologická	Spásání	***	*	***
Mechanická	Vykopávání	**	*	***
	Kosení	***	*	***
Chemická	Postřik herbicidem na list	*	***	*
	Injekční aplikace herbicidu	**	***	***
Kombinovaná	Kombinace herbicidu a kosení	**	**	**

(Zdroj: Anonymus, 2008)

* ... malá ** ... střední *** ... velká

Z tabulky (Tab. 10) vyplývá, že každá z používaných metod likvidace křídlatky má své výhody a nevýhody. Při biologické likvidaci křídlatky spásáním nedochází k zanášení cizorodé látky do prostředí, tato metoda je k životnímu prostředí velmi šetrná. Nevýhodou spásání je ale nízká účinnost, časová náročnost a také fakt, že při pastvě zvířat u vodních toků může docházet k rozrušování břehů. V případě mechanické likvidace vykopáváním rostlin také nedochází ke vnášení cizorodé látky do prostředí, opět se jedná o metodu šetrnější k životnímu prostředí. Naopak nevýhodou této metody je paradoxně nebezpečí dalšího šíření rostlin křídlatky unášením rostlinných zbytků a oddenků vodou či větrem. Další nevýhodou je časová náročnost metody a také hrozící eroze půdy po jejím narušení. Likvidace kosením má stejné výhody, jako metody předcházející. Oproti vykopávání při ní navíc nehrozí zvýšení půdní eroze. Její nevýhodou je opět časová náročnost. Chemická likvidace křídlatky je oproti jiným metodám účinnější. Její nevýhodou je ale vnášení cizorodé látky do prostředí. Další

nevýhodou je vznik postupné odolnosti rostlin na herbicid. Při injekční aplikaci herbicidu do stvolů nedochází oproti jeho aplikování postřikem na list k zasažení okolního prostředí, jedná se tedy o variantu šetrnější k životnímu prostředí. Přesto ale v následujících letech může docházet k výluhům herbicidu z rhizomů rostlin. Injekční metoda aplikace je navíc časově i finančně náročnější. Nejvýhodnější metodou likvidace křídlatky je kombinace chemické a mechanické ochrany. V tomto případě se herbicid nepoužívá plošně ale spíše bodově, takže metoda je šetrnější k životnímu prostředí. Účinnost kombinované metody je také uspokojivá, stejně tak časová náročnost je nižší než u mechanických či biologických metod likvidace.

Z výše uvedených důvodů bych k likvidaci křídlatky v žinkovském parku použila kombinaci mechanické a chemické ochrany. Ochrana biologická v zámeckém parku nepřichází v úvahu a stávající mechanická ochrana je nedostačující, protože porosty křídlatky se neustále rozšiřují.

Trnovník akát (*Robinia pseudacacia*)

Tento druh pochází ze Severní Ameriky a do Evropy byl rozšířen začátkem 17. století. Zpočátku byl vysazován pouze jako okrasná dřevina, až počátkem 19. století nabyl i hospodářský význam. V České republice byl jeho výskyt zaznamenán v roce 1710 (Mlíkovský et Stýblo, 2006). Trnovník akát dosahuje výšky kolem 20 m a má velmi kvalitní dřevo, používané v nábytkářském průmyslu (Dreyer et Dreyer, 2003). Kromě toho je také vhodnou medonosnou dřevinou (Horáček, 2005). Postupem času se však začal rozšiřovat prakticky na celé území ČR (Višňák, 1997). Na řadě míst v důsledku jeho šíření ustupuje či zcela mizí původní vegetace (Horáček, 2005).

V zámeckém parku je řada jedinců tohoto druhu, většinou se ale jedná o vzrostlé stromy. Proto bych doporučovala je v parku zachovat. Většina z nich navíc stojí na břehu rybníka Labuť, kde spolu s ostatními dřevinami mají stabilizační funkci. Jejich vykácení by mohlo vést ke zborcení části břehu, což je nežádoucí. Protože se ale jedná o invazní dřevinu, doporučila bych důslednou mechanickou likvidaci mladých semenáčků, aby nedocházelo k dalšímu rozšiřování porostů akátu. K té ostatně již několik posledních let dochází, dokonce byly pokáceny i některé vzrostlé stromy z centrální části parku.

Borovice vejmutovka (*Pinus strobus*)

Borovice vejmutovka pochází z východní části Severní Ameriky. Do Evropy byla dovezena v polovině 16. století, v ČR se objevila až v 18. století. Byla vysazována do parků, arboret, lesoparků i lesů, odkud se začala samovolně rozšiřovat (Havránek, 2011).

Je to statný strom, dosahující v našich podmínkách až 40 m výšky. Její dlouhé jehlice vyrůstají po pěti z jednoho brachyblastu (Hadincová et al., 1997). Největších přírůstků dosahuje na vlhčích lokalitách s písčitymi půdami (Višňák, 1997). Vzhledem k jejímu rychlému růstu jí ostatní dřeviny nejsou schopny konkurovat. Navíc má velmi kyselé jehličí, které se pomalu a špatně rozkládá, což ztěžuje nebo zcela znemožňuje klíčení původních druhů dřevin (Havránek, 2011).

Javor jasanolistý (*Acer negundo*)

Strom dosahující výšky 20 m. Pochází ze severní Ameriky. Do Evropy byl introdukován v roce 1688, do České republiky o 147 let později. Tento druh s četnými kultivary byl běžně vysazován v parcích, zahradách a stromořadích jako okrasná dřevina. Je to dřevina rychle rostoucí, ale krátkověká (Hejný et Slavík, 1997). Největší nebezpečí představuje jeho výskyt v okolí vodních toků, které mu značně usnadňují šíření semen (Mlíkovský et Stýblo, 2006).

Škumpa orobincová (*Rhus typhina*)

Škumpa orobincová je původem z východní části Severní Ameriky. Do Evropy byla dovezena již v 17. století, v České republice se poprvé objevila roku 1835. Je to okrasná dřevina vysoká od 2 – 10 m, vysazovaná často do parků a zahrad. Odtud se samovolně velmi snadno šíří, protože rychle vytváří kořenové výmladky. Z tohoto důvodu je občas nutné proti jejímu rozšiřování zasáhnout (Hejný et Slavík, 1997).

Všechny tři výše uvedené dřeviny (*Pinus strobus*, *Acer negundo* a *Rhus typhina*) byly do parku vysazeny záměrně, jako okrasné, a proto likvidace stávajících vzrostlých jedinců rozhodně není na místě. Navrhují zde pouze důsledně sledovat a evidovat případné výskyty nových semenáčků a následně tyto semenáčky mechanicky odstraňovat, stejně jako v případě trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*). Jedná se sice o metodu časově náročnou, ale potřebnou a užitečnou.

7.1.2. Klíněnka jírovcová (*Cameraria ohridella*)

V Žinkovském parku se prakticky na všech jedincích druhu jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*) vyskytuje typický škůdce jírovců, klíněnka jírovcová.

Klíněnka jírovcová (*Cameraria ohridella*) byla objevena v Makedonii v roce 1984. Rychle se rozšiřovala přes Balkánský poloostrov až do střední Evropy, tedy i na území naší republiky (Skuhravý, 2011).

Patří mezi hmyz (*Insecta*), do řádu motýlů (*Lepidoptera*) a čeledi vzpřímenkovitých (*Gracillariidae*) (Novák, 2002). Tento motýlek je velký asi 4–5 mm a má šedavé zbarvení (Skuhravý, 2011).

Samičky klíněnky kladou vajíčka na spodní strany listů jírovce. Z vajíček se asi za 25–35 dní líhnou larvy, které se přemění ve snovací instary, po nichž následuje kuklení. Během jednoho roku dochází k vývoji až čtyř generací, v závislosti na nadmořské výšce dané lokality. Z první a druhé generace přezimuje jen nepatrná část populace, naproti tomu ze třetí a čtvrté generace přezimují prakticky všechny snovací instary (Skuhravý, 2011).

Klíněnka jírovcová se vyvíjí nejen na druhu jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*), ale i na některých dalších jírovcích (např. *Aesculus flava* a *Aesculus pavia*) nebo javorech (*Acer platanoides* a *Acer pseudoplatanus*) (Skuhravý, 2011).

Po napadení klíněnkou začnou jírovcům postupně žloutnout až hnědnout postižené listy. Zhnědnutí listů způsobuje jejich předčasný opad, to však samotnému stromu nevadí. Bezprostřední úhyn jírovců po napadení klíněnkou nehrozí, může však dojít k oslabení stromů a jejich následnému napadení houbovými chorobami (Skuhravý, 2011).

Jedním ze způsobů likvidace klíněnky je **mechanický** sběr listů a jeho následné spalování. Tato metoda je poměrně nenáročná. Snižuje počet přezimujících kukel na minimum, její nevýhodou je ale negativní vliv spalování listů na okolní edafon. **Chemická ochrana** jírovců spočívá v užití insekticidu Dimilin. Tato metoda je užívána především v okrasných parcích a zahradách, kde se klade důraz na estetické hledisko stromů a kde je hnědnutí listů a jejich předčasný opad nežádoucí (Skuhravý, 2011).

Již v současné době se v parku každoročně odstraňuje spadané listí jírovců, přesto jsou prakticky všechny jírovce klíněnkou napadené. Proto bych ke stávajícímu mechanickému sběru listů a jeho následné likvidaci doporučila kombinaci s chemickou ochranou, použitím insekticidu Dimilin.

7.1.3. Údržba parku

Zámecký park je za současného majitele velmi dobře udržován. Plochy trávníků jsou pravidelně sečeny. Dřeviny nejsou chemicky ošetřovány, pravidelně ale dochází k prořezávání suchých větví a ke kácení náletů. Stejně tak se v parku nevyskytují téměř žádné suché stromy.

Oproti předcházejícímu průzkumu (Turečková, 2004), je dnes park mnohem prostupnější. Byla vykácena řada bujně se rozrůstajících keřů a křovin. Tím na druhou stranu ale poklesla druhová diverzita dřevin, čímž mohlo dojít i k poklesu diverzity bezobratlé fauny i obratlovců. Z hlediska estetického je tedy nynější management ceněný, ovšem z biologického hlediska by bylo lepší ponechat v parku kromě vzrostlých stromů, také více keřovitých porostů.

7.1.4. Dosadby významných taxonů

Dalším managementovým opatřením, které navrhuji, je postupné dosazování alespoň některých významnějších taxonů, které se v parku dříve vyskytovaly a dnes tam již nerostou. Postupným odumíráním starých dřevin vzniklo v parku dostatek prostoru pro výsadbu těchto taxonů.

Přesto, že mi současný správce zámeckého areálu (firma Obrapa) sdělil, že pro nejbližší období se uvažuje pouze o udržování parku ve stávající podobě, v případě změny názoru bych v budoucnu navrhovala dosadbu těchto taxonů.

Z jehličnatých dřevin např. *Abies excelsior*, *Chamaecyparis pisifera* 'Filifera Aurea', *Picea glauca* 'Echiniformis', *Thuja occidentalis* 'Asplenifolia', *Thuja occidentalis* 'Bodmeri', *Thuja occidentalis* f. *robusta* či *Juniperus chinensis* 'Pfitzeriana Aurea'. Jejich opětovnou výsadbu navrhuji proto, že všechny tyto taxony byly dříve v Žinkovech uváděny (Hieke, 1984) a navíc je jejich výskyt v celých západních Čechách omezen vždy maximálně na jednu nebo dvě další lokality (Hieke, 1984).

Z listnatých dřevin jsou pro dosadbu vhodné např. taxony *Acer saccharinum* 'Wieri', *Betula lenta*, *Betula pendula* 'Fastigiata', *Betula pendula* 'Purpurea', *Caragana arborescens* 'Pendula', *Elaeagnus umbellata*, *Euonymus fortunei*, *Euonymus nanus* var. *turkestanicus*, *Lonicera japonica* 'Reticulata', *Magnolia kobus*, *Prunus serrulata* 'Hisakura', *Pyracantha coccinea*, *Quercus imbricaria* a *Quercus petraea* 'Cochleata'. Také tyto taxony se dříve v zámeckém parku vyskytovaly (Hieke, 1984) a v parcích západních Čech jsou popsány maximálně na dalších dvou lokalitách.

7.1.5. Informační cedule

Jako předposlední managementové opatření v zámeckém parku bych navrhovala zhotovení cedulek s popiskami jednotlivých druhů dřevin rostoucích v parku. Na rozdíl od zámku, který prochází rekonstrukcí, je park veřejnosti volně přístupný a je také hojně navštěvovaný. Nejen obyvateli přilehlé obce Žinkovy, ale také turisty z blízkého i dalekého okolí. Podle mého názoru by řada návštěvníků parku uvítala, kdyby se o dřevinách v něm rostoucích mohla něco dozvědět.

Před zámkem je sice pro turisty umístěna informační cedule s několika základními informacemi o žinkovském zámku, ale o parku se tato cedule téměř nezmiňuje. Návštěvník, který se někde dočetl nebo doslechl o výskytu zajímavých dřevin, tak nemá v parku samotném možnost zjistit, která dřevina je která, pokud se o ně blíže nezajímá a není schopen je od sebe rozeznat sám. Stejně tak pokud návštěvníky zaujme svým vzhledem nějaká konkrétní dřevina, nic se o ní nedozví. Proto se domnívám, že tato skutečnost park jako takový v očích návštěvníků silně znehodnocuje a může je navíc odradit od jeho další návštěvy.

7.1.6. Turistické využití parku

Přírodní parky skýtají jen málo možností turistického využití, které by nesnižovalo hodnotu části parku nebo dokonce parku celého. Je na správcích jednotlivých parků, aby vytvářeli takové podmínky, které návštěvníky do areálů nalákají. Zároveň je ale nutné brát v potaz hrozby spojené s vyšší návštěvností parku. Proto je vhodné kulturní činnosti a aktivity v jednotlivých areálech dobře uvážit. V ideálním případě by se tyto aktivity měly přesouvat do okrajových částí areálů (Wagner, 1986).

V samotném parku by pak měla fungovat pouze vycházková trasa s vyhlídkami a odpočívadly. Samozřejmostí v návštěvnícky oblíbeném parku je dostatek míst k zastavení a odpočinku (lavičky, sedátka), upravené cesty (mimo které by se návštěvníci neměli pohybovat), dostatek odpadkových košů, popř. vyhlídková místa a altány (je – li park dostatečně rozlehlý) (Wagner, 1986).

Jak již bylo zmíněno výše, zámecký park v Žinkovech je pro svou polohu na břehu rybníka návštěvnícky oblíbený. Park je poměrně dobře udržovaný. Je v něm upraveno několik cest, ze kterých si mohou návštěvníci prohlédnout celý areál. Z cest jsou přístupné jak hořejší partie parku, na které navazuje bývalá obora, tak partie dolní, u břehu rybníka Labuť.

V parku se nachází řada laviček a míst k odpočinku, ať už u rybníka nebo v samotném středu parku. U většiny odpočinkových míst jsou umístěny odpadkové koše a také papírové sáčky na psí exkrementy.

Výše zmíněné výhody parku však přebíjí jedna nevýhoda. Do zadní části areálu je začleněno 8 zděných chatek. Tyto chatky dle mého názoru celkový dojem historického parku znehodnocují a v ideálním případě by se v parku neměly nacházet vůbec. Realita je bohužel opačná a chatky postupně procházejí stavební rekonstrukcí.

8. Závěr

Cílem mé práce bylo provést dendrologický průzkum v zámeckém parku v Žinkovech a tento průzkum dále porovnat z dostupnými historickými podklady o zámeckém parku. Dalším cílem pak bylo zhodnotit stav parku a navrhnout v něm potřebná managementová opatření. Průzkum proběhl během vegetační sezony 2010 a byly zjištěny následující skutečnosti.

V zámeckém parku jsem našla 81 druhů dřevin, včetně kulturních variet jednotlivých druhů. Kompletní inventarizační průzkumy z předcházejících let udávají vyšší počet druhů dřevin. Úbytek dřevin má za následek odumírání přestárých stromů, ale také změny majitelů zámeckého areálu a s nimi spojené odlišné managementy parku.

Literatura

- Aas, G. et Riedmiller, A. (1997): *Stromy*. - Slovart, Praha. 255 pp.
- Berndorf, A. (1928): *Žinkovy u Nepomuka*. - Praha. *Krása našeho domova*. 20 (3): 33 – 34
- Dokoupil, Z., Naumann, P., Riedl, D. et Veselý, I. (1957): *Historické zahrady v Čechách a na Moravě*. - Nakladatelství československých výtvarných umělců, Praha. 70 + 124 pp.
- Dreyer, E. et Dreyer, W. (2003): *Stromy a keře*. - Beta - Dobrovský et Ševčík, Praha - Plzeň. 222 pp.
- Dudák, V. [ed.] (2008): *Plzeňsko - příroda, historie, život*. - Miloš Uhlíř - Baset, Příbram. 879 pp.
- Hadincová, V., Dobrý, J., Hanzélyová, D., Härtel, H., Herben, T., Krahulec, F., Kyncl, J., Moravcová, L., Šmilauer, P. et Šmilauerová, M. (1997): *Invazní druh *Pinus strobus* v Labských pískovcích*. - *Zprávy České botanické společnosti*, Praha. 32, Mater. 14: 63-79
- Hejný, S. et Slavík, B. [eds.] (1988): *Květena České socialistické republiky*. 1. - Academia, Praha. 560 pp.
- Hejný, S. et Slavík, B. [eds.] (1990): *Květena České republiky*. 2. - Academia, Praha. 544 pp.
- Hejný, S. et Slavík, B. [eds.] (1997): *Květena České republiky*. 5. - Academia, Praha. 572 pp.
- Hieke, K. (1972): *Pozoruhodné dřeviny v českých zámeckých parcích*. - Praha. *Zahradnické listy*. 65 (3): 92
- Hieke, K. (1973): *Pozoruhodné dřeviny v českých zámeckých parcích*. - Praha. *Zahradnické listy*. 66 (1): 28
- Hieke, K. (1984): *Dřeviny českých a moravských zámeckých parků*. - VÚKOZ SEMPRA, Praha. 150 pp.
- Hieke, K. (1984a): *České zámecké parky a jejich dřeviny*. - Státní zemědělské nakladatelství, Praha. 459 pp.
- Hieke, K. (1994): *Lexikon okrasných dřevin*. - Helma, Praha. 730 pp.
- Horáček, P. (2005): *Listnaté stromy v zahradě*. - CP Books, Brno. 96 pp.

- Hurych, V. et Pinc, M. (1985): Sadovnictví: Učebnice pro stř. zeměd. techn. školy zahradnického oboru. 2. Okrasné dřeviny. - SZN, Praha. 203 pp.
- Hyťha, M., Koubek, P., Kunce, P., Molek, V., Storm, V. et Řehoutek, J. (2007): Stromy v krajině a ve městě. - Sdružení Calla, České Budějovice. 27 pp.
- Jansa, F., Wagner, B. et Hurych, V. (1961): Sadovnictví. Učebnice pro zeměd. techn. a mistrovské školy oboru zahradnického. - SZN, Praha. 413 pp.
- Kavka, B. et Malý, J. (1970): Krajinářské sadovnictví. - SZN, Praha. 580 pp.
- Koblížek, J. (2000): Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. - Sursum, Tišnov. 445 + 173 pp.
- Kremer, B. (1995): Stromy. - Ikar, Praha. 287 pp.
- Kubát, K., Hrouda, L., Chrtek, J. jun., Kaplan, Z., Kirschner, J. et Štěpánek, J. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. - Academia, Praha. 928 pp.
- Kumpera, J. (1989): Západočeský kraj A - Z. - Západočeské nakladatelství, Plzeň. 232 pp.
- Kumpera, J. (2002): Řeky a říčky Plzeňského kraje aneb říční toulky Plzeňskem. – Agentura Ekostar s.r.o., Plzeň. 107 pp.
- Maloch, F. (1930): Jírovce. - Praha. Vesmír. 8 (6): 138
- Mandák, B. et Pyšek, P. (1997): Druhy rodu *Reynoutria* na území České republiky. - Zprávy České botanické společnosti, Praha. 32, Mater. 14: 45-57
- Mirvald, S., Viktora, V. et Šlajs, J. (1973): Země a Lidé. Okres Plzeň - jih v obrazech. - Západočeské nakladatelství, Plzeň. 200 pp.
- Mlíkovský, J. et Stýblo, P. [eds.] (2006): Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. - ČSOP, Praha. 496 pp.
- Musil, I. et Hamerník, J. (2007): Lesnická dendrologie 1. Jehličnaté dřeviny. - Academia, Praha. 352 pp.
- Němec, J. et Kopp, J. [eds.] (2009): Vodstvo a podnebí v České republice. - Konsult, Praha. 256 pp.
- Novák, I. (2002): Motýli. - Aventinum, Praha. 368 pp.
- Pacáková - Hošťálková, B., Petrů, J., Riedl, D. a Svoboda, M. (1999): Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. - Libri, Praha. 521 pp.
- Petiška, E., Cikker, J., Čtvrtek, V., Frýd, N., Koyš, P., Pleva, J.V., Rúfus, M., Stehlík, L., Strnadel, J., Suchl, J., Štech, V.V. et Závada, V. (1976): Pod sluncem této země. - Práce, Praha. 312 pp.

- Primack, R. B., Kindlmann, P. et Jersáková, J. (2001): Biologické principy ochrany přírody [z amerického originálu ... přeložili Jana Jersáková a Pavel Kindlmann]. - Portál, Praha. 349 pp.
- Svoboda, A. M. et Vaňousek, M. (1959): Zprávy DS ČSBS. Cizokrajné dřeviny v parcích a alejích. - Praha. (3): 31 - 36
- Tolasz, R. [ed.] (2007): Atlas podnebí Česka. - Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Praha - Olomouc. 255 pp.
- Turečková, H. (2004): Vyhodnocení současného stavu a návrh rekonstrukce zámeckého parku v Žinkovech. - Praha. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Agronomická fakulta. Katedra zahradnictví. Vedoucí práce M. Kunt.
- Višňák, R. (1997): Invazní neofyty v severní části České republiky. - Zprávy České botanické společnosti, Praha. 32, Mater. 14: 105-115
- Wagner, B. (1986): Sadovnická tvorba III. Obnova historické zeleně 1. část. - Státní pedagogické nakladatelství, Praha. 103 pp.

Seznam použitých webových stránek

- Anonymus (2006): *Reynoutria*. - [online: <http://www.reynoutria.cz> (ke dni 2.11.2010)]
- Anonymus (2008): Metodika likvidace křídkatky (*Reynoutria spp*). - Projekt z programu LIFE - Nature. [<http://www.pod.cz/projekty/Moravka-kridlatka/ZakInformace/metodikarev> (ke dni 2.11.2010)]
- Anonymus (2011): *Sagittaria*. - [online: <http://www.sagittaria.cz/cs/invazni-druhy> (ke dni 2.11.2010)]
- Anonymus (2011a): Městys Žinkovy. - [online: <http://www.portal.gov.cz> (ke dni 10.2.2010)]
- Anonymus (2011b): The International Plant Names Index. - [online: <http://www.ipni.org/> (ke dni 11.2.2011)]
- Havránek, J. (2011): Invazní druhy rostlin - celosvětový problém. - [online: <http://www.priroda.cz/clanky> (ke dni 2.11.2010)]
- Ňáková, J. (2008): Žinkovy. - [online: <http://www.zinkovy.advice.cz/mesto-a-okoli/o-zinkovech.html> (ke dni 13.6.2010)]
- Skuhravý, V. (2011): Klíněnka jírovcová. - [online: <http://www.entu.cas.cz/~rosta/klinenka/projekt.php?page=biologie> (ke dni 18.1.2011)]

Další prameny

- Anonymus (sine dato, ca 1881 - 1898): Ovocnářství. - Ms., [Depon. in: Státní oblastní archiv v Plzni, ev. č. 489 a 490 - Fasc. XXX a XXXI]
- Anonymus (2011c): Evidenční list nemovité památky - Ústřední seznam kulturních památek ČR. - Ms., sine pag. [Depon. in: Národní památkový ústav v Plzni, kat. č. 699 - 702]
- Průsvitná kolorovaná kresba (1899): Situační plán zámku se dvorem a parkem. -1:500 [Depon. in: Státní oblastní archiv v Plzni, ev. č. M 188]
- Váňová, L. et Myslivcová, J. (2008): Velkostatek Žinkovy. - Ms., Klatovy. 274 pp. [Depon. in: Státní oblastní archiv v Plzni, ev. č. 638]
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha 1: Inventarizační seznam dřevin

Příloha 2: Inventarizační mapa dřevin zámeckého parku

Příloha 3: Souhrn uvedených taxonů z dostupných materiálů

Příloha 4: Výřez ze situačního plánu zámku se dvorem a parkem z roku 1899

Příloha 5: Fotografie zámeckého parku v Žinkovech

- Obr. 1 *Viburnum lentago*
- Obr. 2 *Alnus glutinosa*
- Obr. 3 *Liriodendron tulipifera*
- Obr. 4 *Salix alba*
- Obr. 5 *Thuja occidentalis*
- Obr. 6 *Tilia platyphyllos*
- Obr. 7 *Aesculus hippocastanum*
- Obr. 8 *Philadelphus coronarius*
- Obr. 9 *Tilia cordata*
- Obr. 10 *Liriodendron tulipifera* - květ
- Obr. 11 *Rhus typhina*
- Obr. 12 *Abies nordmanniana*
- Obr. 13 *Fraxinus nigra* 'Pendula'
- Obr. 14 *Pinus mugo*
- Obr. 15 *Picea abies* - suchý
- Obr. 16 *Corylus colurna*
- Obr. 17 *Picea abies* var. *inversa*
- Obr. 18 *Thuja plicata* var. *aureovariegata*
- Obr. 19 *Viburnum lantana*
- Obr. 20 *Taxus baccata*

- Obr. 21 *Betula pendula*
- Obr. 22 *Juniperus communis*
- Obr. 23 *Quercus robur*
- Obr. 24 *Carpinus betulus*
- Obr. 25 *Larix decidua*
- Obr. 26 *Ulmus glabra* ‘Pendula‘
- Obr. 27 *Fagus sylvatica* ‘Pendula‘
- Obr. 28 Zámek Žinkovy – pohled zprědu
- Obr. 29 *Pinus strobus*
- Obr. 30 *Fagus sylvatica*
- Obr. 31 Zámek Žinkovy – pohled z boku
- Obr. 32 *Tsuga canadensis*
- Obr. 33 *Acer platanoides* ‘Dissectum‘
- Obr. 34 Lipová alej
- Obr. 35 *Crataegus monogyna*
- Obr. 36 Pohled do parku (část 5)
- Obr. 37 *Fagus sylvatica* ‘Atropunicea‘
- Obr. 38 *Quercus robur*
- Obr. 39 Pohled do parku (rozhraní části 4 a 5)
- Obr. 40 Pohled na park (část 4)
- Obr. 41 Pohled na park (rozhraní části 3 a 4)

Příloha 1: Inventarizační seznam dřevin

1	<i>Abies alba</i>	jedle bělokorá
2	<i>Abies concolor</i>	jedle ojiněná
3	<i>Abies nordmanniana</i>	jedle kavkazská
4	<i>Acer monspessulanum</i>	javor francouzský
5	<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý
6	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč
7	<i>Acer platanoides</i> 'Dissectum'	javor mléč
8	<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen
9	<i>Acer rubrum</i>	javor červený
10	<i>Aesculus hippocastanum</i>	jírovec maďal
11	<i>Alnus glutinosa</i>	olše lepkavá
12	<i>Berberis vulgaris</i>	dříšťál obecný
13	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá
14	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný
15	<i>Carpinus betulus</i> 'Quercifolia'	habr obecný
16	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	cypřišek nootecký
17	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	cypřišek hrachonosný
18	<i>Corylus avellana</i>	líška obecná
19	<i>Corylus colurna</i>	líška turecká
20	<i>Cotoneaster</i>	skalník
21	<i>Crataegus monogyna</i>	hloh jednosemenný
22	<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní
23	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	buk lesní (červenolistý kultivar)
24	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	buk lesní (převislý kultivar)
25	<i>Fagus sylvatica</i> 'Roseomarginata'	buk lesní (červenolistý kultivar)
26	<i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i>	zlatice prostřední
27	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý
28	<i>Fraxinus nigra</i>	jasan černý
29	<i>Fraxinus nigra</i> 'Pendula'	jasan černý (převislý kultivar)
30	<i>Juniperus chinensis</i>	jalovec čínský
31	<i>Juniperus communis</i>	jalovec obecný
32	<i>Juniperus communis</i> 'Hibernica'	jalovec obecný
33	<i>Juniperus sabina</i>	jalovec chvojka
34	<i>Juniperus virginiana</i>	jalovec viržinský
35	<i>Juniperus virginiana</i> 'Tripartita'	jalovec viržinský
36	<i>Larix decidua</i>	modřín opadavý
37	<i>Ligustrum vulgare</i>	ptačí zob obecný
38	<i>Liriodendron tulipifera</i>	liliovník tulipánokvětý
39	<i>Magnolia obovata</i>	šácholan obvejčitý
40	<i>Malus</i> sp.	jabloň
41	<i>Philadelphus coronarius</i>	pustoryl věncový
42	<i>Philadelphus</i> × <i>virginialis</i>	pustoryl panenský
43	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý
44	<i>Picea abies</i> var. <i>inversa</i>	smrk ztepilý (převislý kultivar)
45	<i>Picea abies</i> 'Pendula'	smrk ztepilý (převislý kultivar)
46	<i>Picea glauca</i> 'Conica'	smrk sivý
47	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý
48	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'	smrk pichlavý (stříbrný kultivar)
49	<i>Pinus mugo</i>	borovice kleč
50	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá
51	<i>Pinus rotundata</i>	borovice blatka
52	<i>Pinus strobus</i>	borovice vejmutovka
53	<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní
54	<i>Populus tremula</i>	topol osika

55	<i>Prunus avium</i>	třešeň ptačí
56	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	douglaska tisolistá
57	<i>Quercus petraea</i>	dub zimní
58	<i>Quercus robur</i>	dub letní
59	<i>Rhododendron × hybridum</i>	pěníšník
60	<i>Rhus typhina</i>	škumpa orobincová
61	<i>Robinia pseudacacia</i>	trnovník akát
62	<i>Rosa canina</i>	růže šípková
63	<i>Salix alba</i>	vrba bílá
64	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý
65	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí
66	<i>Spiraea douglasii</i>	tavolník Douglasův
67	<i>Spiraea × vanhouttei</i>	tavolník van Houtteův
68	<i>Symphoricarpos albus</i>	pámelník bílý
69	<i>Syringa × chinensis</i>	šeřík čínský
70	<i>Taxus baccata</i>	tis červený
71	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní
72	<i>Thuja plicata</i> var. <i>aureovariegata</i>	zerav obrovský
73	<i>Tilia cordata</i>	lípa malolistá
74	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá
75	<i>Tilia tomentosa</i>	lípa stříbrná
76	<i>Tsuga canadensis</i>	jedlovec kanadský
77	<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský
78	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'	jilm horský (převislý kultivar)
79	<i>Viburnum lantana</i>	kalina tušalaj
80	<i>Viburnum lentago</i>	kalina severoamerická
81	<i>Viburnum opulus</i>	kalina obecná

Poznámka: Pořadová čísla jednotlivých dřevin se shodují s jejich čísly v mapě

viz příloha č. 2 (např. *Abies alba* = 1 atd.)

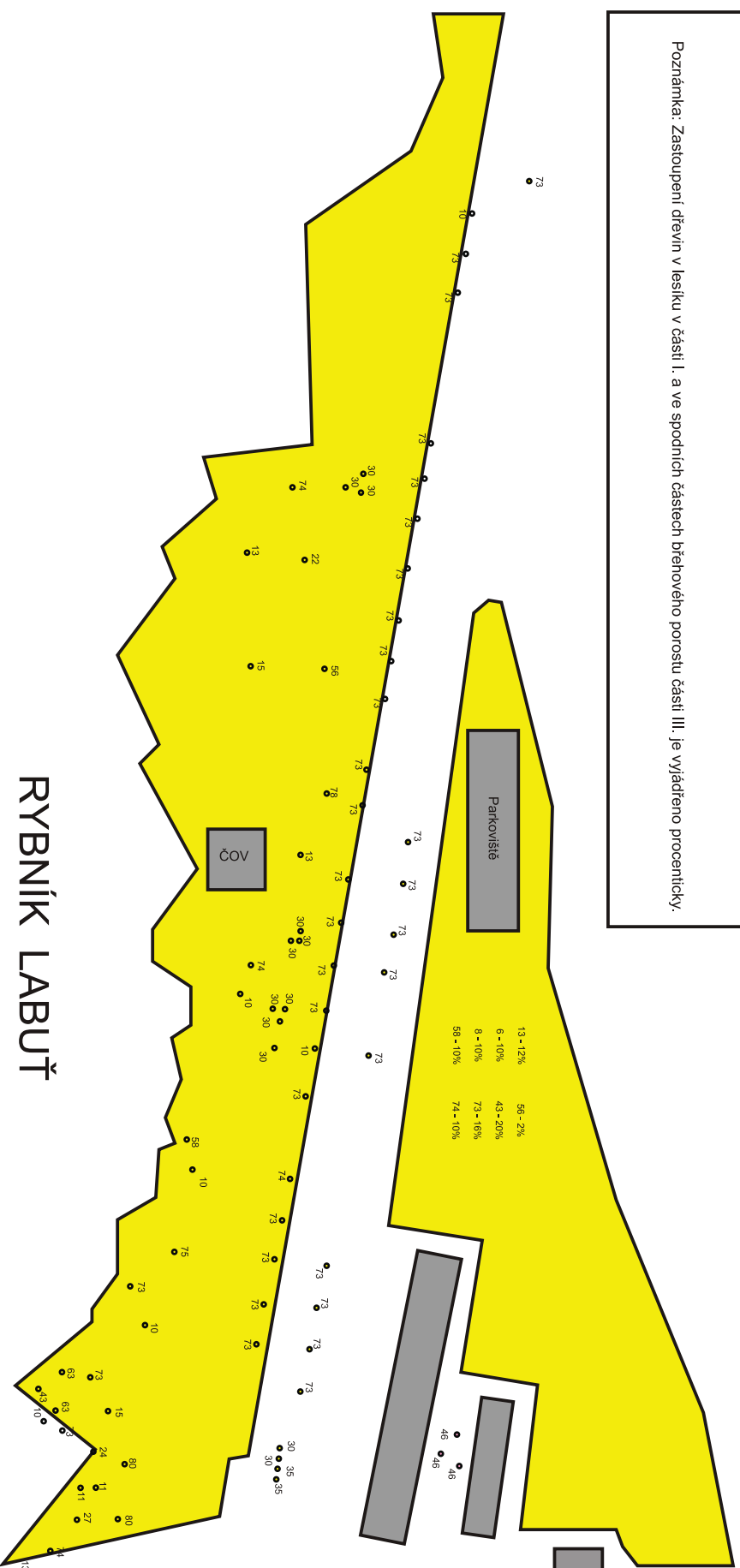
Příloha 2: Inventarizační mapa dřevin zámečkého parku

Legenda

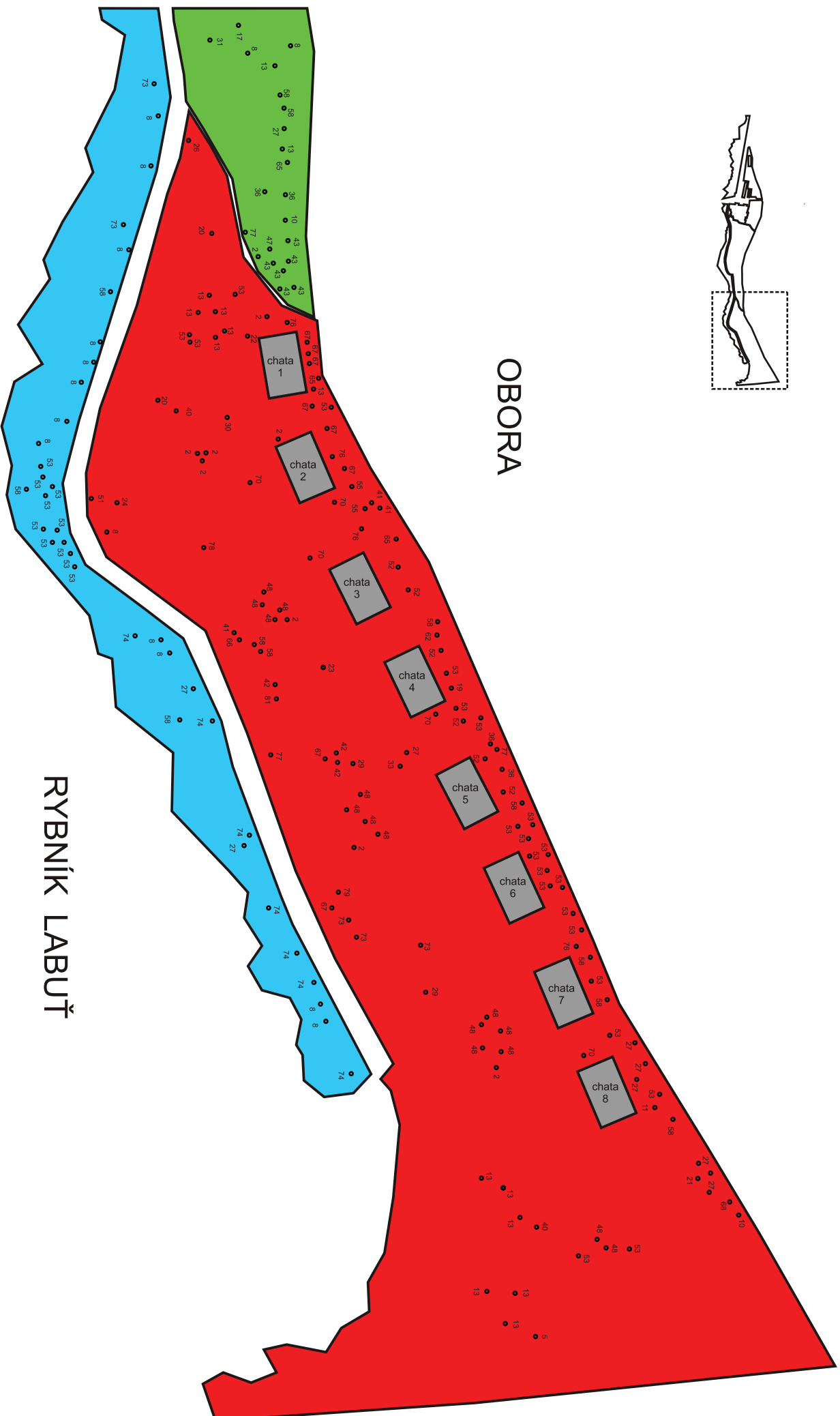
Objekty Část I Část II Část III Část IV Část V

Poznámka: Zastoupení dřevin v lesíku v části I. a ve spodních částech břehového porostu části III. je vyjádřeno procenticky.

OBORA

RYBNÍK LABUŤ

Příloha 3: Souhrn uvedených taxonů z dostupných materiálů

	REISEROVÁ 2011	TUREČKOVÁ 2004	HIEKE 1984	SVOBODA et VAŇOUSEK 1959	MALOCH 1930	ANONYMUS s. d., ca 1881 – 1898
<i>Abies alba</i>	•	•	•			
<i>Abies alba</i> 'Pendula'						•
<i>Abies balsamea</i>				•		
<i>Abies concolor</i>	•	•	•	•		
<i>Abies excelsior</i>			•			
<i>Abies nordmanniana</i>	•	•	•	•		
<i>Acer campestre</i>			•			
<i>Acer monspessulanum</i>	•	•				
<i>Acer negundo</i>	•	•				
<i>Acer negundo</i> 'Argenteo - limbatum'			•			
<i>Acer platanoides</i>	•	•	•			•
<i>Acer platanoides</i> 'Dissectum'	•	•	•			
<i>Acer platanoides</i> 'Palmatifidum'				•		
<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri'			•			
<i>Acer pseudoplatanus</i>	•	•	•			•
<i>Acer rubrum</i>	•	•				
<i>Acer saccharinum</i>				•		
<i>Acer saccharinum</i> 'Wieri'			•			
<i>Aesculus hippocastanum</i>	•	•	•			
<i>Aesculus parviflora</i>					•	
<i>Alnus glutinosa</i>	•	•	•			
<i>Berberis thunbergii</i>			•			
<i>Berberis vulgaris</i>	•	•	•			
<i>Betula lenta</i>			•			
<i>Betula pendula</i>	•	•	•			
<i>Betula pendula</i> 'Fastigiata'			•			
<i>Betula pendula</i> 'Purpurea'			•			
<i>Betula pendula</i> 'Youngii'			•			
<i>Betula pubescens</i>			•			
<i>Buxus sempervirens</i> 'Suffruticosa'			•			

<i>Caragana arborescens</i>			•			
<i>Caragana arborescens</i> 'Pendula'			•			
<i>Caragana frutex</i>				•		
<i>Carpinus betulus</i>	•	•				
<i>Carpinus betulus</i> 'Quercifolia'	•	•	•	•		
<i>Carya cordiformis</i>				•		
<i>Castanea sativa</i>			•			
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>			•			
<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	•	•				
<i>Chamaecyparis pisifera</i>	•	•				
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Fillifera Aurea'			•			
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'			•			
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa Aurea'			•			
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Squarrosa'			•			
<i>Clematis</i> × <i>jackmanii</i>			•			
<i>Cornus alba</i>			•			
<i>Cornus sanguinea</i>			•			
<i>Corylus avellana</i>	•	•	•			
<i>Corylus colurna</i>	•	•	•	•		
<i>Corylus maxima</i>			•			
<i>Cotoneaster</i>	•	•				
<i>Cotoneaster horizontalis</i>		•	•			
<i>Crataegus laevigata</i>			•			
<i>Crataegus monogyna</i>	•	•	•			
<i>Crataegus pedicellata</i>			•			
<i>Cytisus scoparius</i>		•				
<i>Daphne mezereum</i>			•			
<i>Deutzia</i> × <i>rosea</i>			•			
<i>Elaeagnus umbellata</i>			•			
<i>Euonymus europaeus</i>			•			
<i>Euonymus fortunei</i>			•			
<i>Euonymus fortunei</i> 'Gracilis'			•			
<i>Euonymus nanus</i> var. <i>turkestanicus</i>			•			
<i>Fagus sylvatica</i>	•	•	•			

<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	•	•	•			
<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	•	•				
<i>Fagus sylvatica</i> 'Roseomarginata'	•		•	•		
<i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i>	•	•	•			
<i>Fraxinus excelsior</i>	•	•	•			•
<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'			•			
<i>Fraxinus nigra</i>	•	•				
<i>Fraxinus nigra</i> 'Pendula'	•	•				
<i>Hydrangea arborescens</i>			•			
<i>Juniperus chinensis</i>	•	•				
<i>Juniperus chinensis</i> 'Pfitzeriana'			•			
<i>Juniperus chinensis</i> 'Pfitzeriana Aurea'			•			
<i>Juniperus communis</i>	•	•				
<i>Juniperus communis</i> 'Hibernica'	•	•	•			
<i>Juniperus sabina</i>	•	•	•			
<i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia'			•			
<i>Juniperus squamata</i> var. <i>loderi</i>			•			
<i>Juniperus virginiana</i>	•	•				
<i>Juniperus virginiana</i> 'Tripartita'	•	•	•			
<i>Larix decidua</i>	•	•	•			
<i>Larix leptolepis</i>				•		
<i>Ligustrum vulgare</i>	•		•			•
<i>Liriodendron tulipifera</i>	•	•	•	•		
<i>Lonicera japonica</i> 'Reticulata'			•			
<i>Lonicera tatarica</i>			•			
<i>Magnolia kobus</i>			•			
<i>Magnolia obovata</i>	•	•	•			
<i>Mahoberberis</i> × <i>neubertii</i>			•			
<i>Malus</i> sp.	•	•				
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>			•			
<i>Philadelphus coronarius</i>	•	•	•			•
<i>Philadelphus</i> × <i>lemoinei</i>			•			
<i>Philadelphus</i> × <i>virginalis</i>	•	•				
<i>Philadelphus</i> × <i>virginalis</i> 'Virginal'			•			

<i>Physocarpus opulifolius</i>		•	•		
<i>Picea abies</i>	•	•	•		
<i>Picea abies</i> 'Barryi'			•		
<i>Picea abies</i> var. <i>inversa</i>	•	•			
<i>Picea abies</i> 'Pendula'	•	•	•		
<i>Picea glauca</i>				•	
<i>Picea glauca</i> 'Conica'	•	•	•		
<i>Picea glauca</i> 'Echiniformis'			•		
<i>Picea omorica</i>		•			
<i>Picea pungens</i>	•	•	•		
<i>Picea pungens</i> 'Argentea'	•	•	•		
<i>Picea sitchensis</i>				•	
<i>Pinus mugo</i>	•	•	•		
<i>Pinus nigra</i>	•	•			
<i>Pinus nigra</i> var. <i>austriaca</i>			•		
<i>Pinus rotundata</i>	•	•			
<i>Pinus strobus</i>	•	•	•	•	
<i>Pinus sylvestris</i>	•	•	•		
<i>Populus alba</i> 'Nivea'			•		
<i>Populus tremula</i>	•		•		
<i>Prunus avium</i>	•	•			
<i>Prunus cerasifera</i> 'Atropurpurea'			•		
<i>Prunus mahaleb</i>			•		
<i>Prunus padus</i>			•		
<i>Prunus serrulata</i> 'Hisakura'			•		
<i>Prunus spinosa</i>			•		
<i>Pseudotsuga menziesii</i>	•	•	•		
<i>Pyracantha coccinea</i>			•		
<i>Pyrus</i> sp.		•			
<i>Quercus borealis</i> var. <i>maxima</i>				•	
<i>Quercus imbricaria</i>			•	•	
<i>Quercus petraea</i>	•	•	•		
<i>Quercus petraea</i> 'Cochleata'			•		
<i>Quercus robur</i>	•	•			

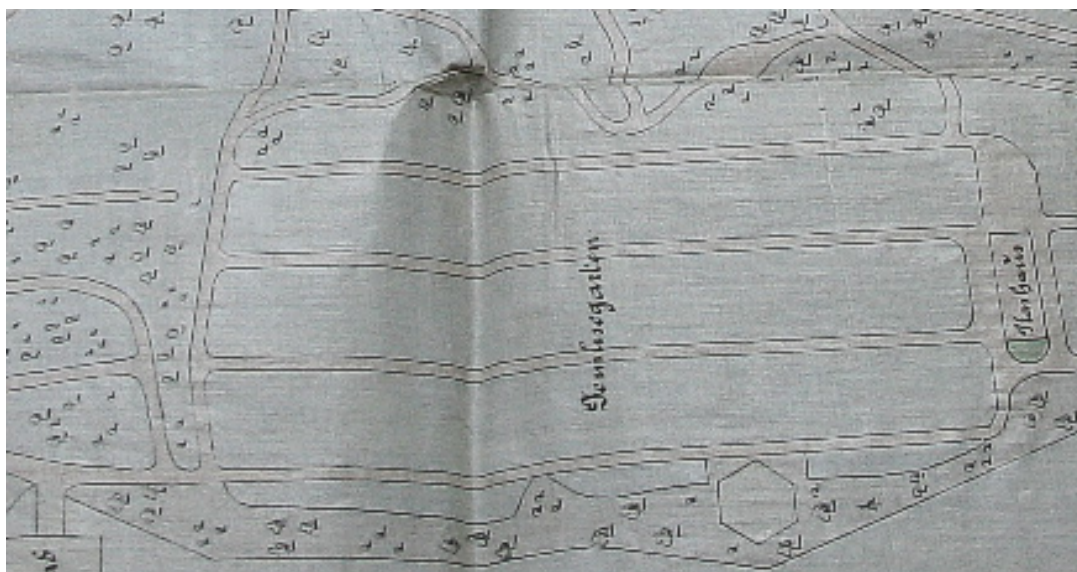
<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'			•		
<i>Quercus rubra</i>			•		
<i>Rhamnus catharticus</i>			•		
<i>Rhododendron</i> × <i>hybridum</i>	•	•	•		
<i>Rhododendron japonicum</i>			•		
<i>Rhus typhina</i>	•	•	•	•	
<i>Ribes alpinum</i>			•		
<i>Ribes sanguineum</i>			•		
<i>Robinia pseudacacia</i>	•	•			
<i>Rosa canina</i>	•	•	•		
<i>Rosa glauca</i>			•		
<i>Rosa odorata</i>			•		
<i>Rosa</i> × <i>rehderiana</i>			•		
<i>Rosa rugosa</i>			•		
<i>Salix alba</i>	•	•	•		
<i>Salix alba</i> 'Tristis'			•		
<i>Salix caprea</i>		•	•		
<i>Sambucus nigra</i>	•	•	•		
<i>Sambucus racemosa</i>			•		
<i>Sorbaria sorbifolia</i>					
<i>Sorbus aucuparia</i>	•	•	•		•
<i>Spiraea chamaedryfolia</i>		•	•		
<i>Spiraea corymbosa</i>		•			
<i>Spiraea douglasii</i>	•	•			
<i>Spiraea japonica</i>		•			
<i>Spiraea japonica</i> 'Macrophylla'			•		
<i>Spiraea menziesii</i>			•		
<i>Spiraea salicifolia</i>					•
<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	•	•			
<i>Symphoricarpos albus</i>	•	•			
<i>Symphoricarpos albus</i> var. <i>laevigatus</i>			•		
<i>Syringa</i> × <i>chinensis</i>	•	•			
<i>Syringa</i> × <i>persica</i>					•
<i>Syringa vulgaris</i>			•		•

<i>Taxus baccata</i>	•	•	•		
<i>Taxus baccata</i> 'Adpressa'			•		
<i>Taxus baccata</i> 'Aurea'			•		
<i>Taxus baccata</i> 'Fastigiata'			•		
<i>Thuja occidentalis</i>	•	•	•		
<i>Thuja occidentalis</i> 'Asplenifolia'			•		
<i>Thuja occidentalis</i> var. <i>aureospicata</i>			•		
<i>Thuja occidentalis</i> 'Bodmeri'			•		
<i>Thuja occidentalis</i> 'Ellwangeriana'			•		
<i>Thuja occidentalis</i> 'Globosa'			•		
<i>Thuja occidentalis</i> 'Pyramidalis Compacta'			•		
<i>Thuja occidentalis</i> f. <i>robusta</i>			•		
<i>Thuja plicata</i> var. <i>aureovariegata</i>	•	•	•		
<i>Tilia cordata</i>	•	•			•
<i>Tilia</i> × <i>euchlora</i>			•		
<i>Tilia platyphyllos</i>	•	•	•		
<i>Tilia platyphyllos</i> var. <i>europaea</i>					•
<i>Tilia tomentosa</i>	•	•			
<i>Tsuga canadensis</i>	•	•	•	•	
<i>Ulmus glabra</i>	•	•	•		
<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'	•	•	•		
<i>Viburnum lantana</i>	•	•	•		
<i>Viburnum lentago</i>	•	•			
<i>Viburnum opulus</i>	•	•	•		
<i>Vitis riparia</i>			•		•
<i>Weigela florida</i>		•			

Příloha 4: Výřez ze situačního plánu zámku se dvorem a parkem z roku 1899

Obr. 1 – Pohled do části II

Obr. 2 – Pohled do části IV (dříve zeleninová zahrada)